

Inspiration til UEA-undervisningen

Undervisning frem mod trin- og slutmål

I bekendtgørelse af lov om folkeskolen (LBK870) med ikrafttræden 1. august 2003, fastsætter Undervisningsministeren regler om formålet med undervisningen og centrale kundskabs- og færdighedsområder, dvs. slutmål i fag og obligatoriske emner. Undervisningsministeren fastsætter desuden regler om mål for bestemte klassetrin, dvs. trinmål i de enkelte fag eller emner.

Uddrag af loven er gengivet på bagsiden.

Beskrivelse af udviklingen i undervisningen frem mod trin- og slutmål er et nyt element i folkeskolen, der først og fremmest skal fungere som et planlægningsredskab for lærerne i de enkelte fag og obligatoriske emner og i lærernes samarbejde om tværfaglige forløb.

Indhold

At forberede et uddannelses- og erhvervsvalg	3
Forløbsbeskrivelser for UEA	7
Materialer til UEA	20

At forberede et uddannelses- og erhvervsvalg

Forslag til undervisningsforløb for UEA-undervisning

Vejledning om uddannelses- og erhvervsvalg har sit udgangspunkt dels i antagelsen om, hvordan mennesker fungerer, dels i en konstatering af samfundets stadige foranderlighed. Der findes imidlertid ingen enkel sammenhæng mellem individets muligheder og samfundets indretning og behov, og der er til stadighed forskellige vejledningsfaglige og metodiske opfattelser af, om det er individ- eller samfundsfaktoren, der har størst betydning for elevernes uddannelses- og erhvervsvalg.

Grundlæggende vil vejledningsindsatsen handle om at hjælpe den vejledningssøgende med på den ene side at få en realistisk forståelse for egne kompetencer, kvaliteter og værdier og på den anden side at få en forståelse for arbejdsmarkedets indretning og funktion og de behov, muligheder og krav samfundsvilkårene afføder, herunder uddannelsessystemets indretning med dets muligheder og begrænsninger:

- Selvindsigt og forståelse for egen adfærd og evner
- Valgkompetence og konsekvensvurdering
- Forståelse for sammenhæng mellem uddannelse og erhverv
- Realistiske forestillinger om uddannelse og job

Gennem folkeskolens undervisning i uddannelses-, erhvervs- og arbejdsmarkedsorientering skal eleverne forberedes til deres uddannelses- og erhvervsvalg.

Formålet med UEA-undervisningen

I bekendtgørelse af lov om folkeskolen (LBK870) har Undervisningsministeren fastsat regler for formålet med undervisningen i folkeskolens fag og emner, herunder også for uddannelses-, erhvervs- og arbejdsmarkedsorientering (UEA), som er et obligatorisk timeløst emne, der skal undervises i på alle klassetrin i folkeskolen, dvs. fra 1.-9. klasse.

Formålet med undervisningen i uddannelses-, erhvervs- og arbejdsmarkedsorientering er, at den enkelte elev tilegner sig et bredt kendskab til uddannelses- og erhvervs muligheder og indser værdien af at gennemføre en uddannelse.

Gennem undervisningen skal eleven opnå mulighed for at forberede sit uddannelses- og erhvervsvalg og forstå valget som en række beslutninger, der må træffes ud fra egne forudsætninger, behov, holdninger og de samfundsmæssige muligheder. Ved at inddrage det omgivende samfund får eleven kendskab til forhold og vilkår, der er knyttet til uddannelse, beskæftigelse og arbejdsmarked, samt kendskab til levevilkår og livsformer på og uden for arbejdsmarkedet.

Personlig rådgivning og vejledning skal medvirke til, at eleven opnår erkendelse af egne forventninger og forudsætninger og bliver i stand til at udarbejde en personlig uddannelsesplan og handlingsplan.

Formålet med undervisningen er yderligere specificeret via 3 centrale kundskabs- og færdighedsområder:

- Det personlige valg
- Uddannelse og erhverv
- Arbejdsmarkedet

De grundlæggende kundskaber og færdigheder skal udvikles som en helhed gennem hele skoleforløbet både i selve UEA-undervisningen, og når UEA-aktiviteter indgår i tværgående emner og problemstillinger. De 3 centrale kundskabs- og færdighedsområder er således grundlaget for tilrettelæggelsen, gennemførelsen og evalueringen af undervisningen, således at eleverne kan:

- Udvikle faglige, sociale og personlige kompetencer
- Træffe et kvalificeret valg af uddannelse
- Indse betydning af livslang læring
- Forholde sig til forhold og vilkår, som er knyttet til uddannelse, beskæftigelse og arbejdsmarked

For at understøtte læringsmålet har undervisningsministeren fastsat en række trinmål for hver af de 3 områder efter henholdsvis 3. klasse og 6. klasse samt en række slutmål, der skal være nået efter 9. klasse. Trin- og slutmålene for UEA-undervisningen er nøje beskrevet i et andet inspirationshæfte.

UEA er kollektiv uddannelses- og erhvervsvejledning

UEA-undervisningen kan betragtes som en kollektiv og klasseorienteret vejledningsindsats, der fra 1. klasse understøtter og supplerer den individuelle vejledningsindsats, der foregår fra 6. klasse. Mens UEA-undervisningen er en del af klasselærerens ansvarsområde, varetages den individuelle vejledning af Ungdommens Uddannelsesvejledning, i daglig tale kaldet UU-centret.

Klasselærerens og UU-centrets rolle

Det er klasselærerens opgave at koordinere arbejdet med UEA, herunder at tilrettelægge undervisningen i forhold til klassens øvrige undervisningsaktiviteter og lærere. UU-centrets vejledere skal bistå klasselærerne i planlægningsarbejdet og stå til rådighed med konsulentbistand i form af fx inspirationsmateriale- og aktivitetsforslag. Dette inspirationshæfte beskriver et eksempel på et UEA-undervisningsforløb til hvert klassetrin udarbejdet i relation til de fælles trin- og slutmål. Bagerst i hæftet oplistes en række materialer til brug i planlægningsarbejdet.

Til yderligere inspiration er der tidligere udarbejdet et hæfte om inddragelse af forældre i UEA-undervisningen.

Planlægning af UEA-aktiviteter

Klassens lærerteam og skolens UU-vejleder aftaler inden skoleårets begyndelse, hvordan UEA-undervisningen skal planlægges og gennemføres i den enkelte klasse.

Klasselæreren udarbejder en årsplan for UEA-aktiviteter, der oplister emne, aktiviteter samt tidspunkt og ansvar for opgaven. Planen kan også omfatte afledte opgaver i relation til UEA-undervisningen fx evaluering, erfaringsudveksling, dokumentering og forældreinformation.

For hver undervisningselement anføres fx:

- Delaktivitet
- Trin-/slutmål
- Impliserede fag
- Hvem løser opgaven
- Tidspunkt
- Evt. tværfagligt/flerklasse forløb

En god planlægning sikrer at:

- UEA-undervisningen sker i henhold til trin- og slutmål
- UU-vejlederen inddrages
- Lærerteamet forpligtes konstruktivt
- Eleverne inddrages
- Aktiviteternes indhold og afviklingsform evalueres

Det pædagogiske udgangspunkt for UEA

Formålet med UEA-undervisningen er, at eleverne tilegner sig et bredt kendskab til personlige og samfundsmæssige forhold, som har betydning for og indflydelse på et uddannelses- og erhvervsvalg. Eleverne udfordres og arbejder med den virkelighed, de kender og selv oplever, så de herigennem udvider deres individuelle forståelse af "verden" omkring dem.

Hermed lægger UEA-undervisningen op til en pædagogisk tilrettelæggelse med udstrakt brug af tematiske problemorienterede undervisningsforløb, hvor eleverne lærer i en oplevelsespræget tilgang ved at:

- Opdage
- Udforske
- Reflektere
- Samtale
- Handle

Det bærende element vil være, at eleverne er aktive i læringsprocesserne. Det drejer sig altså om at tage del i processen og have del i processen, dvs. at eleverne tænker, taler og handler og herigennem oplever, at deres egen kreative og argumenterende tænkning er værdifuld:

- Hvad jeg hører, glemmer jeg
- Hvad jeg ser, husker jeg
- Hvad jeg gør, forstår jeg

Det handlingsorienterede aspekt i læringsprocessen kan understøttes gennem brug af forskellige lærings-tilgange, der fremmer elevernes refleksioner og nysgerrighed og inddrager deres egne oplevelser og erfaringer, fx via:

- lagttagelse: Sådan er det
- Forundring: Hvorfor er det mon sådan?
- Fantasi: Kunne det være anderledes?
- Handling: Hvad kan vi/andre gøre, for at forbedre forholdene?
- Evaluering: Fik vi forståelse for... og lykkedes det at ændre?

Det handlingsorienterede aspekt kan også direkte understøttes i form af de aktiviteter, der indgår i den pædagogiske planlægning og udførelse fx:

- Sanselige eksperimenter
- Undersøgelser i "marken"
- Fremstilling af produkter, rekvisitter og modeller
- Collager og billedformidling
- Brainstorming og fremtidsværksted
- Film og video
- Spil, cases, rollespil, teater og optræden
- Studie- og virksomhedsbesøg
- Gæstelærerarrangementer
- Interviews, foredrag og fremlæggelser
- Foto-reportager og tegneserier

UEA-undervisningen lægger op til en høj grad af elevindflydelse, hvor elever og lærer i fællesskab detailplanlægger og udvælger aktiviteter.

I den pædagogiske tilrettelæggelse af UEA-forløb kan der hentes meget inspiration i storylinemetoden, der består af tematiske problemorienterede forløb, hvor det karakteristiske er, at undervisningen ikke kredser om et centralt emne, men er fremadskridende som en fortælling, dvs. følger en storyline, som læreren understøtter ved at stille centrale nøglespørgsmål under handlingsforløbet. Se "Storylinebogen – en håndbog for undervisere" i materialeoversigten.

"Ud af huset"-aktiviteter

Formålet med UEA-undervisningen er også at vise eleverne "verden" i virkeligheden via "live"-oplevelser og "ud af huset"-aktiviteter. Eleverne skal opleve arbejdsmarkedet, erhvervslivet og uddannelsessystemet ved selvsyn for herigennem at kunne danne sig de faktiske og realistiske billeder af virkeligheden, som de efterfølgende skal basere deres uddannelses- og erhvervsvalg på. Disse billeder af virkeligheden, som er helt afgørende for elevernes valgkompetencer, kan ikke udelukkende bibringes eleverne via mundtlige overleveringer eller skriftligt/grafisk materiale i trykt eller elektronisk form.

Det er også værd at bemærke, at med de nye fælles mål for UEA-undervisningen, er erhvervsorienteringen i fokus allerede fra skolestarten. Eleverne skal nu på et forholdsvis tidligere tidspunkt begynde at få forståelse for forskellige produktionsformer og erhvervsformer, så de kan danne sig billeder af de arbejdspladser og arbejdsfunktioner, de efterfølgende har mulighed for at få et nærmere kendskab til via de individuelle praktik- og præsentationsforløb, de får mulighed for at deltage i på sluttrinnet, dvs. i 7.-9. klasse.

Behovet for en øget fokus på erhvervsaspektet i vejledningsindsatsen skal også ses i lyset af, at mange børn og unge gennem deres opvækst ikke får berøring med store dele af erhvervslivet og fremstillingssektorerne, blandt andet fordi arbejdspladserne er flyttet ud i industriområder, der ligger afsides i forhold til boligområderne og børnenes nærmiljøer. Der er også gennem de seneste årtier sket en stadig kraftigere adskillelse mellem familieliv og arbejdsliv, så børn og unge ikke længere deltager i de voksnes arbejdsliv eller har indsigt i forældres og voksne familiemedlemmers jobfunktioner.

Erhvervsintroducerende aktiviteter for henholdsvis 1.-3. klasse og 4.-6. klasse kan med fordel være emne- eller produktorienteret og af typen "Hvordan laver man.....?" eller "Hvor kommer tingene fra...?" Dvs. at der fokuseres på et konkret produkt, opgave eller service, og ikke på selve brancheforholdene eller stillingskategorierne set ud fra en mere uddannelsesmæssig vinkel.

På begynder- og mellemtrinnet skal eleverne fortsat opleve og have udfordret deres forforståelse og nysgerrighed. Det er først på sluttrinnet i 7.-9. klasse, at eleverne mere specifikt skal til at søge information om erhverv og uddannelser og omsætte deres viden og indtryk til reelle uddannelses- og erhvervsvalg.

Evaluering af UEA-forløb

For løbende at kunne udvikle og forbedre UEA-indsatsen er det vigtigt at få evalueret de enkelte aktiviteter både i forhold til det læringsmæssige aspekt og den praktiske planlægning:

- Var det en god måde at planlægge på?
- Fungerede alting, som det skulle?
- Var alle ansvarsbevidste?
- Hvordan forløb vores samarbejde?
- Fik alle en god oplevelse og opfyldt forventningerne?
- Havde vores "aktivitet/produkt" den ønskede kvalitet?
- Er der noget, der kan blive bedre?
- Hvad skal vi huske næste gang?

Evalueringen skal indsamle og bearbejde deltagernes oplevelser, erfaring og vurderinger med henblik på at få beskrevet og dokumenteret forløbets udbytte/succes og få synliggjort indsatsen, resultaterne og forbedringsmulighederne fx ved brug af forskellige evalueringselementer:

- Gruppearbejde og fremlæggelse
- Evalueringsskema
- Erfaringsudveksling i lærerteamet
- Erfaringsudveksling og efterbehandling i forhold til eksterne aktører

- Dokumentering og synliggørelse
- Videreformidling til kollegaer og forældre samt til eksterne aktører og interessenter

Hovedformålet med evalueringsforløbet er at få synliggjort og videreformidlet indsats og erfaringer til alle relevante aktører og interessenter.

Synliggørelse af UEA-aktiviteterne

Ifølge Lov om gennemsigtighed og åbenhed i uddannelserne mv. (L414) skal skoler og uddannelsesinstitutioner synliggøre deres pædagogiske udgangspunkt, fagudbud, læseplaner mv. på institutionens hjemmeside. En synliggørelse af UEA-indsatsen vil være et vigtigt element i den enkelte folkeskoles bestræbelser på at belyse kvaliteten af skolens undervisning. Det er netop gennem UEA-aktiviteterne, at eleverne har mulighed for aktivt at møde den mangfoldige og foranderlige virkelighed, som folkeskolen skal være med til at ruste dem til at kunne fungere i.

UEA-aktiviteterne kan bringe "skolen ud i livet" og "livet ind i skolen". En synlig og veldokumenteret UEA-indsats kan i allerhøjeste grad være med til at give omgivelserne fx forældre, ungdomsuddannelser, erhvervsliv og beslutningstagere et reelt indtryk af, hvordan folkeskolen seriøst og professionelt forbereder eleverne til deres kommende uddannelses- og erhvervsvalg.

Forløbs- beskrivelser for UEA

1. klasse

I første klasse kan man tage udgangspunkt i noget helt nærværende og konkret som børnene kender fx emnet "Vores skole".

Vores skole

- a. Skolen som arbejdsplads
  - Hvem arbejder på skolen
  - Hvilke jobs er der på skolen
  - Hvilke andre jobs/erhverv er skolen i berøring med?
- b. Fysisk arbejdsmiljø på skolen
  - Arbejdsstillinger
  - Temperatur og indeklima
  - Støj
  - Klasseværelset
  - Skolegården
  - "Arbejdsulykker" og sikkerhed på legeplads, trapper, i faglokaler osv.
- c. Psykisk arbejdsmiljø på skolen
  - Samvær i klassen
  - Sociale lege
  - Mobning

Fag, der kan indgå i arbejdet med temaerne

Dansk, natur/teknik, billedkunst, idræt

Besøg, der kan understøtte temaerne

- Besøg hos en første klasse på en anden skole
- Præsentation af skolens job og ansatte fx pedellen, skoleinspektøren, skolebibliotekaren og rengøringspersonalet
- Præsentation af forskellige jobs i klassen, der har relation til skolen fx via forældre/bedsteforældre

Materialer, der underbygger temaerne

- a. Ar og Mi
- b. Uddannelse til uddannelse 1. – 3. kl.: Skolen

Supplerende materialer

- a. På opdagelse i skolens arbejdsmiljø
- b. Miljøhjælperen

Trinmål

Det beskrevne forløb for 1. klasse omfatter 7 ud af 11 trinmål for 1.-3. klasse:

- 1 Styrkesider og interesser
- ✓ 2 Forskellige menneskers arbejdsdag
- ✓ 3 Faglige begreber i hverdagen
- ✓ 4 Træffe enkle valg
- ✓ 5 Jobfunktioner på skolen
- 6 Mindre produktionsforløb
- ✓ 7 Kommunikere på forskellige måder
- 8 Lønnet/ulønnet arbejde
- ✓ 9 Klassens undervisningsmiljø
- ✓ 10 Dreng/pige-roller og ligeværd
- 11 Familiemønstre og netværk

2. klasse

I indskolingen er bondegården et oplagt emne at tage udgangspunkt i, fordi det lægger op til at arbejde med delemner, som eleverne møder i deres egen hverdag, fx mad, dyr, landbrugsmaskiner, butikker etc. Mange forskellige erhverv kan kædes sammen med landmandens arbejde på bondegården.

Desuden er landbruget et af de få erhverv, der tilbyder et varieret og spændende udbud af materialer til de små klassetrin, og som også er meget imødekomme over for at modtage besøg af skoleklasser – også af de yngste elever. Emnet lægger også op til, at eleverne kan lave små produktionsforløb.

Gården

- a. Gårdens dyr
  - Forskellige former for dyrehold (køer, grise, får, høns, mink)
  - Brugsdyr og kæledyr
- c. Gårdens afgrøder
  - Kornsorterne
  - Rodfrugter
  - Andre afgrøder
- d. "Fra jord til bord"
  - Anvendelse af korn
  - Baging
  - Dyrefoder
  - Produktion
  - Forarbejdning
  - Salg
- d. Madlavning
  - Fremstilling, manuel og maskinel
  - Lave selv eller købe
  - Hvad produceres i Danmark, og hvad importeres
- e. Økologi
  - Dyrkningens og opdrætningens cyklusser
  - Brug af plantebeskyttelsesmidler og tilsætningsstoffer
- e. Livet på en bondegård
  - Hvem laver hvad
  - Årets gang på bondegården
- f. Forskellige bo- og livsformer
  - Bo på en gård på landet eller bo i en lejlighed/villa i byen
  - Have en far og evt. mor, som arbejder hjemme eller have udearbejdende forældre
  - Hjælpe til og have pligter

Fag, der kan indgå i arbejdet med temaerne

Dansk, matematik, natur/teknik

Besøg, der kan understøtte temaerne

- Besøg på en gård fx hos en klassekammerat eller familiemedlem, der bor på en gård
- Besøg på en landbrugsskole med dyrehold
- Besøg hos en slagter, en bager, en gårdbutik med egenproduktion

Materialer

- a. Dus med mad og dyr
- b. Bag brødet
- c. Grisestien

Supplerende materialer

- a. Mælkevejen
- b. Landbrugets billedlotteri
- c. Den glade gris kommer til verden
- d. Den glade gris på gården
- e. Den glade gris i forretningen

Trinmål

Det beskrevne forløb for 2. klasse omfatter 4 ud af 11 trinmål for 1.-3. klasse:

- 1 Styrkesider og interesser
- ✓ 2 Forskellige menneskers arbejdsdag
- 3 Faglige begreber i hverdagen
- 4 Træffe enkle valg
- 5 Jobfunktioner på skolen
- ✓ 6 Mindre produktionsforløb
- 7 Kommunikere på forskellige måder
- ✓ 8 Lønnet/ulønnet arbejde
- 9 Klassens undervisningsmiljø
- 10 Dreng/pige-roller og ligeværd
- ✓ 11 Familiemønstre og netværk

3. klasse

Emnet "Familien" tager udgangspunkt i elevernes nære verden. Eleverne vil få et indblik i, hvor forskelligt familiers hverdag kan forme sig med forskellige sammenhænge og prioriteringer mellem arbejdsliv, fritidsliv og hjemmeliv.

Familien

- a. Min egen familie og de andres
  - Mit stamtræ
  - Hvad laver min familie i arbejds-/skoletiden og i fritiden, sammen og hver for sig
  - Forskellige familiemønstre
  - Kønsroller
  - De forskellige aldre, hvor og hvordan bor man, hvem passer hvem
- b. Hverdagsliv
  - En god dag i familien
  - Praktiske gøremål, hvem laver hvad
  - Ligestilling
- c. Fritidsliv
  - Fritidsinteresser - muligheder, valg og konsekvenser
  - Fritidsliv med sport, musik, spejder, gåture, oplevelser med familien
  - Ferier – forskel på ferie og hverdag, hvad er en god ferie
- d. Da mine forældre og bedsteforældre var børn
  - Barndom, opvækst og skole i "gamle dage"
  - Fritid, lege og legetøj i "gamle dage"
  - Bolig, husholdning, mad, kønsroller og arbejde i "gamle dage"

Fag, der kan indgå i arbejdet med temaerne

Dansk, natur/teknik, historie, idræt

Besøg, der kan understøtte temaerne

- Forældre og bedsteforældre som gæstelærere
- En repræsentant fra en fritidsorganisation som gæstelærer
- Gruppe/klassebesøg hos familie, museum, plejehjem, social institution etc.
- Forældreaften på skolen
- Hyttetur

Materialer

- a. Uddannelse til uddannelse 1. – 3. klasse: Familien
- b. Uddannelse til uddannelse 1. – 3. klasse: Fritid

Supplerende materialer

- a. Tagfat om livet
- b. Kronebæk

Trinmål

Det beskrevne forløb for 3. klasse omfatter 5 ud af 11 trinmål for 1.-3. klasse:

- ✓ 1 Styrkesider og interesser
- ✓ 2 Forskellige menneskers arbejdsdag
- 3 Faglige begreber i hverdagen
- ✓ 4 Træffe enkle valg
- 5 Jobfunktioner på skolen
- 6 Mindre produktionsforløb
- 7 Kommunikere på forskellige måder
- ✓ 8 Lønnet/ulønnet arbejde
- 9 Klassens undervisningsmiljø
- ✓ 10 Dreng/pige-roller og ligeværd
- 11 Familiemønstre og netværk

4. klasse

I 4. klasse kan man fx tage udgangspunkt i fiskerierhvervet. Uanset hvor man bor i Danmark, er man jo tæt på vand og hav. De materialer, der er udarbejdet af Fiskericirklen, er særdeles velegnede for mellemtrinnet. Eleverne kan også få kendskab til de industrier og serviceerhverv, der har tilknytning til fiskeriet, og der er gode muligheder for at besøge havne og virksomheder med tilknytning til fiskerierhvervet.

Fiskeri

- a. "Fra vand til bord"
  - Spisefisk
  - Opbevaring og forarbejdning
  - Fiskekonserves
  - Køb og salg, eksport og import
  - Transport af fisk til lands, til vands og i luften
  - Hvordan kommer fisken helt frem til forbrugeren
  - Tilberedning
- b. Fiskeriformer
  - Erhvervsfiskeri – hav/fjord, fisk/skaldyr, konsum/ foder, line/garn/not/rawl, opdræt/dambrug etc.
  - Lystfiskeri
- c. Fiskearter
  - Kendskab til almindelige danske fiskearter
  - Fiskenes livscyklus og fødekæder
  - Fiskens anatomi
  - Kvoter og fangstrestriktioner
- d. Om bord på en kutter
  - Livet om bord
  - Navigation
  - Navne og kendingsbogstaver
  - Arbejdsgangen om bord
  - Til kaj i udenlandske havne
  - Hvem reparerer grej og kutter
  - Hvem samarbejder fiskeren med – leverandører, auktionshuse, fiskeribetjente, håndværkere, revisoren, banken, fiskeriorganisationerne
- e. Livet som fisker
  - Uddannelsesforhold
  - Arbejdsforhold
  - Indtjening og ansættelsestryghed
  - Familieliv og erhvervstraditioner
  - Kan piger være fiskere

Fag, der kan indgå i arbejdet med temaerne
Dansk, natur/teknik

Besøg, der kan understøtte temaerne

- Gruppe-/klassebesøg i en havneby på en kutter, på fiskeriauktion, i en fiskeforretning, på en fiskefabrik
- Gæstelærerforedrag med nuværende eller tidligere fisker

Materialer

- a. Ferie i Havneby
- b. Fisk i jobbet

Supplerende materialer

- a. Friske fyre og seje sild (til læreren)
- b. Memo – et fiskespil

Trinmål

Det beskrevne forløb for 4. klasse omfatter 5 ud af 15 trinmål for 4.-6. klasse:

- 1 Drømme og forventninger
- 2 Karriereforløb
- 3 Informationssøgning
- 4 Grundskolens tilbud + undervisningspligt
- 5 Faglige begreber i relation til elevernes uddannelsesplanlægning
- 6 Træffe personlige valg og begrunde dem
- ✓ 7 Typiske erhverv i lokalsamfundet
- ✓ 8 Sammenhæng ml. skolegang og beskæftigelse
- 9 Iværksætter
- ✓ 10 Erhverv og job i udlandet
- 11 Forskellige kommunikationsformer
- ✓ 12 Ansættelsesformer og -vilkår i private og offentlig virksomheder
- 13 Regler om undervisningsmiljø og regler om børn og unges arbejde
- ✓ 14 Ligheder og uligheder på arbejdsmarkedet, køn og kultur
- 15 Livskvalitet og de 5 liv

5. klasse

Gennem emnet "Lokalrådets erhverv" vil eleverne kunne få indblik i forskellige menneskers job, karriereforløb og uddannelsesbaggrund. De vil få en viden om forskellige erhverv, hvilke krav der stilles til forskellige uddannelser og få forståelse for, at der ofte er en sammenhæng mellem skolegang, beskæftigelse og senere uddannelse.

Lokalrådets erhverv

- a. Forældres erhverv og uddannelse
  - Præsentation af mors og fars job og uddannelse
  - Ugens/månedens jobprofil
  - Besøg på mors eller fars arbejdsplads
  - Jeg kender en, der arbejder/har arbejdet i udlandet
  - Jobbank, interviews og jobportrætter, collager mv.
  - Vaks i Jobland
- b. Virksomheder og jobmuligheder i lokalområdet
  - Produktion og arbejdsgange
  - Service eller fremstilling
  - Jobbank, interviews og jobportrætter, collager mv.
  - Leverandører, grossister, detailkæde – hvordan hænger tingene sammen
  - Hvem skal samarbejde ved forskellige projekter fx et byggeri, en produktion, et huskøb
- c. Uddannelser og jobs før og nu
  - Olde- og bedsteforældres uddannelse og job
  - Arbejdsliv omkring år 1900
  - Produktion og fremstilling før og nu
  - Teknologi og anvendelse af IT

Fag, der kan indgå i arbejdet med temaerne

Dansk, natur/teknik, historie

Besøg, der kan understøtte temaerne

- Forældre og bedsteforældre som gæstelærere eller rundvisere i lokalområdet
- Besøge pensionistklub eller aktivitetscenter, hvor de ældre fortæller
- Virksomhedsbesøg i lokalområdet
- "Landmand for en dag"

Materialer

- a. Uddannelse til uddannelse 4. – 7. klasse
- b. Vaks i Jobland
- c. "Der var et yndigt land"
- d. Kronebæk

Supplerende materialer

Barndomserindringer

Trinmål

Det beskrevne forløb for 5. klasse omfatter 8 ud af 15 trinmål for 4.-6. klasse:

- 1 Drømme og forventninger
- ✓ 2 Karriereforløb
- ✓ 3 Informationssøgning
- 4 Grundskolens tilbud + undervisningspligt
- 5 Faglige begreber i relation til elevernes uddannelsesplanlægning
- 6 Træffe personlige valg og begrunde dem
- ✓ 7 Typiske erhverv i lokalsamfundet
- ✓ 8 Sammenhæng ml. skolegang og beskæftigelse
- 9 Iværksætteri
- ✓ 10 Erhverv og job i udlandet
- ✓ 11 Forskellige kommunikationsformer
- ✓ 12 Ansættelsesformer og -vilkår i private og offentlig virksomheder
- 13 Regler om undervisningsmiljø og regler om børn og unges arbejde
- 14 Ligheder og uligheder på arbejdsmarkedet, køn og kultur
- ✓ 15 Livskvalitet og de 5 liv

6. klasse

På 6. klassetrin skal eleverne begynde at arbejde med deres uddannelsesbog og blandt andet gøre sig tanker om deres drømme og forventninger med hensyn til fremtiden og om deres fortsatte skolegang. De skal beslutte, om de skal have tysk på 7. klassetrin, og de skal bevidstgøres om, at et valg eller fravalg har nogle konsekvenser.

På dette klassetrin begynder eleverne også typisk at interessere sig for at få et fritidsjob, så regler for unges arbejde og regler omkring arbejdsmiljø kan med fordel indgå i undervisningen. Gennem arbejdet med forskellige produktionsforløb bevidstgøres eleverne om iværksætteri og vilkårene/mulighederne som selvstændig erhvervsdrivende.

"Godt i gang"

- a. Kend dig selv
  - Dig selv og din fremtid – som en collage
  - Brev om dig selv til din skolevejleder
  - Drømmejob og skodjob
  - Drengjob og pigejob
  - Kønsroller og ligestilling. Lige muligheder for uddannelse og arbejde
  - Uddannelsesbogen
  - Samtale med skolevejlederen
- b. Undervisningspligt og andre skoleformer
  - Loven vedr. undervisningspligt
  - Opfyldelse af undervisningspligten i andre skoler end folkeskolen
- c. Iværksætteri og selvstændig erhvervsdrivende
  - Et produktionsforløb fra start til slut – planlægning, indkøb, produktion, PR og afsætning, salg, regnskab etc.
  - At være leder for sig selv og andre
  - Man kan være leder på mange måder – fordele og ulemper ved forskellige ledelsesstile
  - Sådan er jeg som leder, hvad er jeg god til, hvordan samarbejder jeg med andre
- d. Børns og unges arbejde
  - Fritidsjobs
  - Regelsæt for børns og unges arbejde
  - Aflønning
  - Arbejdsmiljø
  - Arbejdsgiveres forventninger
  - Arbejdspladskultur
  - Stress og tidspres i forhold til skole, fritidsjob, interesser, venner, familie

Fag, der kan indgå i arbejdet med temaerne

Dansk, natur/teknik, hjemkundskab

Besøg, der kan understøtte temaerne

- Virksomhedsbesøg
- Studiebesøg på teknisk skole – værkstedsaktiviteter og fremstilling af forskellige produkter
- Studiebesøg på en handelsskole – fremstilling af salgsbrochurer og reklameskilte
- Gæstelæreraktiviteter fx en iværksætter/selvstændig eller en arbejdsgiver, der fortæller noget om arbejdskultur og forventninger til medarbejdere eller unge, der fortæller om deres fritidsjob eller lærlinge, der fortæller om deres praktiktid

Materialer

- a. "Godt i gang"
- b. Uddannelsesbogen
- c. Guide til fritidsjob
- d. Uddannelse til uddannelse 4. – 7. klasse
- e. Ka' du selv – Bolsjefabrikken Knas

Supplerende materialer

- a. På opdagelse i skolens arbejdsmiljø
- b. Børn på arbejde
- c. På job som

Trinmål

Det beskrevne forløb for 6. klasse omfatter 8 ud af 15 trinmål for 4.-6. klasse:

- ✓ 1 Drømme og forventninger
- 2 Karriereforløb
- 3 Informationssøgning
- ✓ 4 Grundskolens tilbud + undervisningspligt
- ✓ 5 Faglige begreber i relation til elevernes uddannelsesplanlægning
- ✓ 6 Træffe personlige valg og begrunde dem
- 7 Typiske erhverv i lokalsamfundet
- 8 Sammenhæng ml. skolegang og beskæftigelse
- ✓ 9 Iværksætteri
- 10 Erhverv og job i udlandet
- ✓ 11 Forskellige kommunikationsformer
- 12 Ansættelsesformer og -vilkår i private og offentlig virksomheder
- ✓ 13 Regler om undervisningsmiljø og regler om børn og unges arbejde
- 14 Ligheder og uligheder på arbejdsmarkedet, køn og kultur
- ✓ 15 Livskvalitet og de 5 liv

7. klasse

Eleverne skal have kendskab til fortsat skolegang, herunder valgmuligheder og konsekvenser. Eleverne stifter bekendtskab med de forskellige ungdomsuddannelses typer fx erhvervsuddannelser og gymnasiale uddannelser, men det er dog først på 8. og 9. klassetrin, at de aktivt arbejder med krav og indhold i ungdomsuddannelserne. Gennem arbejdet med uddannelsesbogen og samtalen med skolevejlederen bevidstgøres eleven om egne styrkesider og udviklingsområder.

Det er et krav, at eleverne skal beskæftige sig med undervisningsmiljø, og i 7. klasse udvides emnet, så eleverne arbejder med arbejdsmiljø i et bredere perspektiv med problemstillinger omkring samarbejde, sikkerhed, medbestemmelse og gode arbejdskammerater.

"Godt i gang"

- a. Fortsat skolegang
  - Obligatoriske fag
  - Tilbudsfag
  - Valgfag
  - Evalueringer
  - Hvad er en ungdomsuddannelse, og hvorfor skal man tage sådan en
  - Hvorfor er uddannelse vigtig/nødvendig på arbejdsmarkedet
  - Hvad er et skodjob/drømmejob for mig
  - Hvorfor er nogle mennesker glade for et skodjob – hvad er arbejdsglæde
  - Hvad er forskellen på at være ufaglært, faglært og have en videregående uddannelse
  - Hvad er livslang læring set i forhold til en arbejdskarriere på 40-45 år
  - Uddannelsesbogen
  - Samtale med skolevejlederen
- b. Arbejdsmiljø
  - Psykisk arbejdsmiljø, trivsel og mistrivsel, mobning, stress, sammenhold, arbejdsglæde
  - Tunge løft og ensidigt gentaget arbejde – forebyggelse, motion og livsstil
  - Støj, røg og møg – hvordan påvirker det os på kort og langt sigt
  - Kemisk værksted

Fag, der kan indgå i arbejdet med temaerne

Dansk, fysik, biologi, idræt

Besøg, der kan understøtte temaerne

- Virksomhedsbesøg med interviews om trivsel og arbejdsglæde og portrætter af job og mennesker
- Studiebesøg på forskellige ungdomsuddannelser med aktiviteter/undervisning i relation til elevernes egen faglige undervisning
- Besøg af en studerende fra ergo- eller fysioterapiuddannelsen omkring løfteteknik, motion og bevægelse

Materialer

- a. Godt i gang
- b. Uddannelsesbogen
- c. Arbejdsmiljøkasserne
- d. På opdagelse i skolens arbejdsmiljø

Supplerende materialer

- a. Støj – hva' rager det mig?
- b. Miljøhjælperen
- c. Den klarer Iversen
- d. May-day May-day vi synker

Slutmål

Det beskrevne forløb for 7. klasse omfatter 9 ud af 15 slutmål for 7.-9. klasse:

- ✓ 1 Egne forventninger og forudsætninger
- ✓ 2 Samspil mellem karriere og hverdag
- ✓ 3 Søge info om uddannelse og erhverv
- ✓ 4 Krav og indhold i ungdomsuddannelserne
- ✓ 5 Faglige begreber, uddannelse og erhverv
- ✓ 6 Udarbejde personlig U-plan
- 7 Lokale, nationale og internationale erhverv
- ✓ 8 Sammenhæng ml. uddannelsesveje og erhverv
- 9 Muligheder for at etablere og drive egen virksomhed
- 10 Studieophold og uddannelse i udlandet
- 11 Teknikker i uddannelses- og jobsøgning
- 12 Arbejdsmarkedsforhold, vilkår for medarbejdere og selvstændige
- ✓ 13 Regler for arbejds- og undervisningsmiljø
- 14 Ligestilling og ligeværd i uddannelse og arbejde
- ✓ 15 Levevilkår og livsformer

8.- 9. klasse

I 8. og 9. klasse skal eleverne fortsat arbejde med deres uddannelsesbog som en integreret del af UEA-undervisningen. Eleverne skal nu til at anvende deres viden om egne forventninger og forudsætninger og sætte karriere og livsform ind i en sammenhæng, der gør dem i stand til at reflektere samt bruge omgivelserne dvs. forældre, kammerater, lærere og skolevejleder som sparringspartnere i processen.

Eleverne skal have forståelse for, at uddannelse er et middel til at nå et efterfølgende beskæftigelses- eller erhvervsmaal, og undervisningen skal sætte erhvervsaspektet i fokus for at udvide elevernes refleksion og valggrum og dermed understøtte deres personlige valgkompetence.

Eleverne skal også arbejde aktivt med ungdomsuddannelserne både via trykte og elektroniske informationsmaterialer samt besøg og forskellige vejledningsforløb, så de kender krav til og indhold i uddannelserne og bringes i dialog med de unge, underviserne og studievejlederne på ungdomsuddannelsesstederne.

Delforløb I

Fra idé til uddannelse

- a. Egne og andres drømme om et godt liv/arbejdsliv
  - Der arbejdes med kend dig selv forløb samt gæstelæreres og forældres uddannelses- og arbejdsliv. Film og video inddrages.
- b. Hvad er et godt arbejde, hvad er trivsel, hvad er et godt liv?
  - Erfaringer fra fritidsjob
  - Erfaringer fra erhvervspraktikker
  - Erfaringer fra virksomhedsbesøg
  - Forskellige arbejdsformer
  - Forskellige arbejdssteder og omgivelser
  - Arbejde lokalt, nationalt eller internationalt
  - Hvordan kombineres arbejde, familie, fritid
  - Skal man stræbe og efter hvad?
  - Arbejdsrelaterede sygdomme fx nedslidning, stress, livsstilssygdomme
  - Virksomhedsspil
- c. Hvad er et godt fritidsliv?
  - Egne og andres erfaringer med diverse fritidsaktiviteter
  - Holdninger til fritidsliv contra arbejdsliv
  - Kan interessen/hobbyen gøres til et arbejde – amatør contra professionel

d. Løn – indtjening

- Eksempler på forskellige former for lønarbejde, månedsløn og livsløn
- Eksempler på livet som selvstændig håndværker eller virksomhedsejer
- Eksempler på udstationering og arbejde i udlandet
- Overførselsindkomster
- SU
- Pensionsformer og pensionsopsparing
- Ledighed, medlemskab af a-kasse og fagforening
- Skal man yde for at kunne nyde
- Flytte hjemmefra – budgetlægning

e. Uddannelse

- Præsentationskurser på uddannelsessteder
- Ung til ung arrangementer
- Informationssøgning
- Uddannelse i udlandet
- Livslang læring - arbejdslivet er måske 40-45 år langt
- Eleverne orienterer forældre om ungdomsuddannelserne

Fag, der kan indgå i arbejdet med temaerne

Dansk, historie, samfundsfag, idræt, billedkunst, valgfag

Besøg, der kan understøtte temaerne

- Præsentationsbesøg på ungdomsuddannelserne
- Virksomhedsbesøg
- Gæstelærerbesøg
- Tidligere elever inviteres til at præsentere ungdomsuddannelserne "Ung til ung"

Materialer

- Vi undersøger, elevbog og lærerens bog
- Min vej
- Veje for unge (amtslig materiale om ungdomsuddannelserne)
- Uddannelsesbogen
- MaxiDue
- Spor
- Guide til fritidsjob
- Uddannelse til uddannelse

Supplerende materialer

- Landbrug online
- Friske fyre og seje sild
- Dit livs direktør
- Livskundskab, Det gode liv, 1995
- Ny i job (ASC 2003)
- Focus på arbejdsmarkedet
- Ung på arbejdsmarkedet
- Plads til os alle
- Unge fremtidsdrømme

Slutmål

Det beskrevne forløb for 8. klasse omfatter 13 ud af 15 slutmål for 7.-9. klasse:

- ✓ 1 Egne forventninger og forudsætninger
- ✓ 2 Samspil mellem karriere og hverdag
- ✓ 3 Søge info om uddannelse og erhverv
- ✓ 4 Krav og indhold i ungdomsuddannelserne
- ✓ 5 Faglige begreber, uddannelse og erhverv
- ✓ 6 Udarbejde personlig U-plan
- ✓ 7 Lokale, nationale og internationale erhverv
- 8 Sammenhæng ml. uddannelsesveje og erhverv
- ✓ 9 Muligheder for at etablere og drive egen virksomhed
- ✓ 10 Studieophold og uddannelse i udlandet
- ✓ 11 Teknikker i uddannelses- og jobsøgning
- ✓ 12 Arbejdsmarkedsforhold, vilkår for medarbejdere og selvstændige
- ✓ 13 Regler for arbejds- og undervisningsmiljø
- 14 Ligestilling og ligestilling i uddannelse og arbejde
- ✓ 15 Levevilkår og livsformer

Delforløb II

Arbejde, job og erhverv som medarbejder eller selvstændig

- a. Livsformer og de fem liv
  - Arbejdsliv
  - Fritidsliv
  - Samfundsliv
  - Familieliv
  - Uddannelsesliv
- b. Ligestilling og kønsaspektet
  - Ved valg af uddannelse
  - Under uddannelse
  - Forhold på arbejdsmarkedet fx løn, karriere, orlov og arbejdsløshed
  - Kvindejobs, er det noget for mænd
  - Mandejobs, er det noget for kvinder
- c. Arbejdsmiljø
  - Mobning på arbejdspladsen
  - Arbejdsskader og arbejdsrelaterede sygdomme
  - Hvad er et godt arbejdsmiljø - psykisk og fysisk
  - Hvad er mine rettigheder og pligter
- d. Arbejdsvilkår
  - 8-16 job
  - Fleksibel arbejdstid
  - Skifteholdsarbejde
  - Hjemmearbejdspladser
  - Freelance eller kontraktansat – tryghed i ansættelsen
  - Selvstændig
  - Arbejde i udlandet
  - Ferie og fridage
  - Overenskomsterne på arbejdsmarkedet
  - Arbejdsmarkedets parter, fagforeninger og brancheorganisationer
- e. Arbejdsløshed
  - Hvis ferie er fedt, hvad så med arbejdsløshed?
  - Hvem har størst risiko for at blive arbejdsløs
  - Arbejdsløshedsforsikring og a-kasser
  - Kan man have et godt liv, hvis man ikke har noget arbejde?
- f. Jobsøgning – krav til medarbejdere og ledere
  - Hvor finder jeg jobbene?
  - Opslås alle ledige jobs?
  - Hvordan starter man en virksomhed?
  - Selv om man er selvstændig skal man samarbejde med mange
  - Hvordan er man en god virksomhedsleder?
  - Hvis jeg var direktør, hvem ville jeg så ansætte og hvad ville jeg lægge vægt på?
  - Hvad er vigtigst – uddannelse, erfaring, færdigheder, personlighed eller "at kende de rigtige"
  - Skriftlige ansøgning
  - Personlig henvendelse

Fag, der kan indgå i arbejdet med temaerne

Samfundsfag, dansk

Besøg, der kan understøtte temaerne

- Præsentationskurser på ungdomsuddannelserne
- Erhvervspraktikker
- Virksomhedsbesøg
- Gæstelærerbesøg
- Tidligere elever inviteres til at præsentere ungdomsuddannelserne "Ung til ung"

Materialer/aktiviteter

- Min vej
- Veje for unge (amtsligt materiale om ungdomsuddannelserne)
- MaxiDue
- Spor
- Uddannelsesbogen
- Vi undersøger, elev og lærerens bog,
- Uddannelse til uddannelse
- Industrispil (DA)

Supplerende materialer

- Ny i job (ASC 2003)
- Dit livs direktør
- Livskundskab, Det gode liv, 1995
- Ung på arbejdsmarkedet
- Friske fyre og seje sild
- Landbrug online
- Den klarer Iversen
- Jern Henrik
- Hva' nu? En avis om valg af uddannelse og karriere (DI)

Slutmål

Det beskrevne forløb for 9. klasse omfatter 11 ud af 15 slutmål for 7.-9. klasse:

- ✓ 1 Egne forventninger og forudsætninger
- ✓ 2 Samspil mellem karriere og hverdag
- ✓ 3 Søge info om uddannelse og erhverv
- 4 Krav og indhold i ungdomsuddannelserne
- ✓ 5 Faglige begreber, uddannelse og erhverv
- ✓ 6 Udarbejde personlig U-plan
- 7 Lokale, nationale og internationale erhverv
- 8 Sammenhæng ml. uddannelsesveje og erhverv
- ✓ 9 Muligheder for at etablere og drive egen virksomhed
- 10 Studieophold og uddannelse i udlandet
- ✓ 11 Teknikker i uddannelses- og jobsøgning
- ✓ 12 Arbejdsmarkedsforhold, vilkår for medarbejdere og selvstændige
- ✓ 13 Regler for arbejds- og undervisningsmiljø
- ✓ 14 Ligestilling og ligestilling i uddannelse og arbejde
- ✓ 15 Levevilkår og livsformer

	Uddannelsesorientering	Erhvervsorientering	Arbejdsmarkedsorientering
	Varetages typisk af klasselæreren som et kollektivt undervisningsforløb. U	Emnerne kan med fordel tilrettelægges i projektform og kombineres med fysiske aktiviteter og oplevelser "ud af huset" samt besøg af gæstelærere. E	Emnerne kan integreres i klassens almindelige fagække, hvor undervisningen varetages af faglærere. A
1.-3. klasse 11 trinmål	Styrkesider (1) Interesser (1) Træffe enkle valg (4) Kommunikere på forskellige måder (7)	Forskellige menneskers arbejdsdag (2) Jobfunktioner på skolen (5) Mindre produktionsforløb (6)	Faglige begreber i hverdagen (3) Lønnet/ulønnet arbejde (8) Klassens undervisningsmiljø (9) Drenge/pige-roller (10) Ligeværd (10) Familiemønstre og netværk (11)
4.-6. klasse 15 trinmål	Drømme (1) Forventninger (1) Træffe personlige valg og begrunde dem (6) Grundskolens tilbud + undervisningspligt (4) Faglige begreber i relation til elevernes uddannelsesplanlægning (5) Forskellige kommunikationsformer (11) Informationssøgning (3)	Karriereforløb (2) Typiske erhverv i lokalsamfundet (7) Sammenhæng ml. skolegang og beskæftigelse (8) Iværksætterier (9) Erhverv og job i udlandet (10)	Ansættelsesformer og -vilkår (12) Private og offentlig virksomheder (12) Ligheder og uligheder på arbejdsmarkedet (14) Køn og kultur (14) Livskvalitet og de 5 liv (15) Regler om undervisningsmiljø (13) Regler om børn og unges arbejde (13)
7.-9. klasse 15 slutmål	Egne forventninger og forudsætninger (1) Søge info om uddannelse og erhverv (3) Teknikker i uddannelses- og jobsøgning (11) Krav og indhold i ungdomsuddannelserne (4) Faglige begreber, uddannelse og erhverv (5) Studieophold og uddannelse i udlandet (10) Udarbejde personlig U-plan (6)	Lokale, nationale og internationale erhverv (7) Sammenhæng ml. uddannelsesveje og erhverv (8) Muligheder for at etablere og drive egen virksomhed (9)	Arbejdsmarkedsforhold (12) Vilkår for medarbejdere og selvstændige (12) Regler for arbejds- og undervisningsmiljø (13) Ligestilling og ligeværd i uddannelse og arbejde (14) Levevilkår og livsformer (15) Samspil mellem karriere og hverdag (2)

Fælles UEA-emne på tværs af klassetrin

Mange UEA-emner kan bruges som fællesemner på tværs af flere klasser/årgange fx i forbindelse med temaforløb eller emneuge for hele skolen. Eksempler på emner kan være sejlads, byggeri, vores by, vi rejser, vores virksomhed etc.

Fællesemnet kan understøttes ved at skolens elever på tværs af klasser samarbejder om forskellige aktiviteter med relation til emnet fx udstillinger, skuespil og optræden, modelbyggeri, praktisk produktion og fremstilling, forældrepræsentationer mv.

Her er vist et eksempel på et samlet undervisningsforløb til hele skolen omkring emnet "Landbrug".

1.- 3. klasse

Gården

Se tidligere beskrivelse under 2. klasse på side 8.

4.- 6. klasse

Landbrug gennem tiderne

- a. Landbrug i oldtiden
  - Fra samler til jordbruger
  - De første markredskaber, brug af dyr som trækraft
  - Opdyrkning af nye arealer fx skovområder eller hede
  - Landbrugsmaskiner i dag, hvordan bliver de lavet, solgt, leveret, repareret,
  - Primitive folkefærd/u-lande, der stadig dyrker jorden som i oldtiden
- b. Fæstebønder
  - Fæstebondens dagligdag
  - Herremandens dagligdag
  - Hoveriarbejde
  - Straffeforanstaltninger
  - Stavnsbåndets ophævelse
- c. Andelsbevægelsen
  - Mejeribrug
  - Slagterier
  - Foderstofforretninger

- d. Nutidens landbrug
  - Forskellige former for dyrehold og jordbrug
  - Afgrøder og deres anvendelse
  - Kemisk plantebeskyttelse, kunstvanding, dræning
  - Hverdagsliv på gården
  - Hvem samarbejder landmanden med – leverandører, revisor, bank, landbrugskonsulenter, dyrlæge, håndværkere
  - Landmanden som selvstændig erhvervsdrivende og direktør for et produktionsfirma, hvilke krav stiller det til en moderne landmand

Besøg, der kan understøtte temaerne

- Besøg på museer
- Besøg på mejeri, slagteri eller anden fødevarerproducerende virksomhed
- Besøg hos en landmand eller landbrugsskole gerne med markvandring, demonstrationer og praktiske aktiviteter
- Besøg hos leverandører/aktører med relation til landbruget
- Gæstelærerbesøg af landbrugskonsulent, landmand, museumsmedarbejder etc.

Materialer

- a. Rugbrød og Reventlov
- b. En fæstebondes dagbog 1788
- c. Vi bor på en gård med grise
- d. Koen og mælken
- e. Griseliv og svinekød

Supplerende materialer

- a. Landbrugshistoriske billeder
- b. Landbrugets kulturplanter
- c. Tal om landbruget
- d. Bakterier i kyllinger og mennesker
- e. Et spørgsmål om andel
- f. Danske landmænd og deres andelselskaber

7.- 9. klasse

Moderne landbrug

- a. Landbrugseksport
  - Eksportprodukter og eksportmarkeder
  - Handelsorganisationer og handelsbarrierer
  - EU's landbrugspolitik
  - Samhandlen med u-lande
  - Hvordan kommer varerne frem, hvem gør hvad, fokus på arbejdsområder og jobfunktioner

- b. Etik i landbruget
  - Dyrevelfærd
  - Miljø og kemi - hvem kontrollerer, hvem producerer
  - Genteknologi - hvad er det for noget, og hvem arbejder med det
  - Hvem er interessenter i diskussionen om etik i landbruget
  - Skal man tjene penge for enhver pris, virksomhedernes etiske dilemma
  - Skal man som medarbejder være enig i virksomhedens værdigrundlag
- c. Økologisk landbrug
  - Økologisk planteproduktion
  - Økologisk dyreproduktion
  - Hverdagen i det økologiske landbrug
  - Går økonomi og værdi op i en højere enhed
- d. Uddannelser i landbruget og inden for beslægtede fag
  - Landbrugsskoler
  - Tekniske skoler
  - Videregående uddannelser

Besøg, der kan understøtte temaerne

- Besøg på mejeri, slagteri eller anden fødevarerproducerende virksomhed
- Besøg hos en landmand eller landbrugsskole gerne med markvandring, demonstrationer og praktiske aktiviteter
- Besøg hos leverandører/aktører med relation til landbruget
- Gæstelærerbesøg af landbrugskonsulent, miljøtekniker, landmand, museumsmedarbejder etc.
- Gæstelærerbesøg fra interesseorganisation

Materialer

- a. Landmand for en dag
- b. Landbrug online
- c. Projekt fodspor
- d. Økologi hos landmanden
- e. Landbrug, fødevarer og genteknologi
- f. Fakta om svinekød: Den danske svineproduktion
- g. Økologisk oksekødsproduktion
- h. Ægproduktion og dyrevelfærd
- i. Etik, velfærd og adfærd i husdyrbruget
- j. Godt at vide om dansk kvægbrug
- k. Uddannelse i landbruget
- l. Student med grøn fremtid

Supplerende materialer

- a. Blandt bønder og bananer
- b. Et skridt på vejen
- c. Udvikling af landbrug – vejen ud af fattigdom

Materialer til UEA

Materialeoversigten er inddelt i henhold til de 3 faser for trin- og slutmål:

- 1. – 3. klassetrin
- 4. – 6. klassetrin
- 7. – 10. klassetrin

Hvis et materiale kan bruges i flere faser, er det medtaget i hver fase.

Materialer til 1.- 3. klassetrin

Hvor kommer mælken fra?

Video (19 min.), cd og lærervejledning - 100 kr.

Bh. – 4. klassetrin

Filmen har til hensigt at give eleverne et nutidigt indblik i mælkens vej fra koen og frem til de færdige mejeriprodukter, som børnene kender fra deres hverdag. Sangen på cd'en findes i to udgaver. I den ene udgave er teksten udeladt, så børnene selv kan synge til musikken.

Cd'en er med Mek Pek og Habbasutterne.

Mejeriforeningen: www.mejerigtigklog.dk

Koen og Mælken

Bog (40 sider) - 10 kr. Klassesæt á 25 stk. - 100 kr.

2. – 5. klassetrin

En arbejdsbog om malkekoens oprindelse, liv og adfærd. Der fortælles bl.a. om uroksen, koracerne, en malkekos liv og dagligdag samt om mælken på mejeriet. Bogen indeholder desuden et par opskrifter og nogle få opgaver.

Mejeriforeningen: www.mejerigtigklog.dk

Gården og Mejeriet

Temabog i klassesæt (28 sider) samt 4 plakater 50 x 70 cm. Klassesæt á 25 stk. - 75 kr.

Bh. – 3. klassetrin

Materialet er bygget op omkring de 4 temaer: Koen og gården, foder og malkning, fremstilling af mælk samt fremstilling af ost på mejeriet. Materialet giver eleverne et nutidigt billede af mælkens vej fra koen til mejeriet i et letforståeligt sprog. Plakaterne kan anvendes som introduktion til og diskussion af de omtalte temaer.

Mejeriforeningen: www.mejerigtigklog.dk

Grisestien Mælkevejen

Tekstbog til hvert emne - 10 kr. Kopimapper med lærervejledning og elevopgaver - 30 kr.

2. – 3. klassetrin

Mælkevejen er et emneorienteret undervisningsmateriale, der kan anvendes i et tværfagligt emne i 2. og 3. klasse. Første del af materialet "Grisestien" kan evt. bruges i 2. klasse og "Mælkevejen" i 3. klasse. Det vil således være to forløb af ca. 14 dages varighed. Det vil være en god idé at besøge en gård i forbindelse med arbejdet.

Landbrugsraadet: www.landbrugskataloget.dk

Landbrugets Billedlotteri

Billedlotteri med 8 plader og 48 brikker med tilhørende forklaringer - 55 kr.

Indskolingen

Med materialet tilstræbes det at skabe et udgangspunkt for en snak med og mellem de yngste elever om dele af dansk landbrug i dag. De kommer omkring koen, grisen, hønen, fåret, hesten, hvad planter kan bruges til, landmanden og naturen.

Landbrugsraadet: www.landbrugskataloget.dk

Dus med mad og dyr

Aktivitetsbog, opgavemappe, video, lydband og spil - 200 kr.

Bh. – 2. klassetrin

Målet med materialet er at give børn gode oplevelser og viden om dansk landbrug. Det varierende materiale motiverer og sætter dem i stand til at forstå enkle sammenhænge i dansk landbrug.

Landbrugsraadet: www.landbrugskataloget.dk

Den glade gris kommer til verden

Den glade gris på gården

Den glade gris i forretningen

Bog + tusch - 31,25 kr. Klassesæt med 21 bøger - 500 kr.

Bh. – 3. klassetrin

Teksten er skrevet som små rimhistorier, der tager udgangspunkt i grisens liv fra den fødes på gården til den kan findes i forretningerne. Velegnet til undervisningsdifferentiering.

Landbrugsraadet: www.landbrugskataloget.dk

Griseliv og Svinekød

Pjece - 10 kr.

3. – 8. klassetrin

En arbejdsbog om grisen, dens liv og hvad den bliver til, efter den er slagtet. Dækker bl.a. emnerne: Vildsvin, grisenes adfærd, forskellige måder at holde grise på, og hvad der sker på slagteriet.

Landbrugsraadet: www.landbrugskataloget.dk

Læs og regn med koen

Hæfte - 10 kr.

2. – 3. klassetrin

Læs og regn med koen er et emneorienteret undervisningsmateriale. Materialet giver oplevelse og afveksling i læseindlæringsfasen. Mens eleverne træner stave- og regnefærdigheder, får de samtidig aktuel viden om landbrug. Materialet lægger op til fagintegration mellem dansk og matematik og har mange tips og idéer til musik- og formningsaktiviteter.

Landbrugsraadet: www.landbrugskataloget.dk

Vaks i Jobland

Cd-rom - 1500 kr.

3. – 5. klassetrin.

I Jobland kan hunden Vaks finde over 100 job i forskellige jobmiljøer. I hvert jobmiljø vil Vaks møde kendte job, men også spændende job, som ikke er almindelige. I aktivitetsmappen findes opgaver og aktiviteter til brug i et flerårigt forløb. Det er beregnet til differentieret undervisning og kan indgå i dansk samt andre fag. Velegnet til svage læsere.

Studie og erhverv: www.se.dk

Ar og Mi i skole

Ar og Mi i Troldeskolen

3 historier om Ar og Mi

Ar og Mi i skole. Materialesæt indeholdende bog, lærervejledning, plakater, spil m.m. - 1275 kr.

Ar og Mi i Troldeskolen. Brætspil - 800 kr.

Tre historier om Ar og Mi - 650 kr.

Bh. – 3. klassetrin

Med udgangspunkt i historierne om troldebørnene Ar og Mis skoledag i en menneskeskole vil eleverne gennem forsøg, øvelser, spil, lege og samtaler opnå forståelse for, at det fysiske og psykiske arbejdsmiljø er væsentlige elementer for at have det godt med sig selv og andre på skolen.

Materialesættet kan bruges i dansk, natur og teknik, matematik, billedkunst og idræt samt i en tværfaglig kombination. Øvelsernes sværhedsgrad kan varieres efter elevernes forudsætninger og alder.

Læs mere om Ar og Mi på www.armi.dk
Søg på matr.nr. 501218, 501221 og 501222.

Arbejdsmiljørådets Service Center:
www.arbejdsmiljobutikken.dk

Idékatalog Arbejdsmiljøundervisning

3 A4-mapper: 0. – 3. klasse, 4. – 7. klasse og 8. – 10. klasse - 550 kr.

Bh.– 3. klassetrin
4. – 7. klassetrin
8. – 10. klassetrin

Udførlige materialebeskrivelser til alle klassetrin. Eksempler på kortere og længere undervisningsforløb samt eksempler på forskellige tekster: Noveller, artikler, tabeller og oplæg til gruppearbejde. En stor del af indholdet i mapperne lægger op til, at arbejdsmiljø integreres i den øvrige undervisning. Søg på matr.nr. 501220.

Arbejdsmiljørådets Service Center:
www.arbejdsmiljobotikken.dk

Miljøhjælperen

Lærervejledning, elevmateriale.
Undervisningsmaterialet er tilgængeligt på nettet.
Fri kopiering med angivelse af kilde.

Indskolingen

Lærervejledning med idéer til indskolingen.
Elevmateriale om arbejdsmiljø i klasseværelset, skolens faglokaler samt skolens fællesområde. Skemaer til undersøgelser. Arbejdsmiljøloven m.m.

LO-skolekontakt: www.lo.dk/skolekontakt og
www.lo.dk/miljoehjaelperen

Arbejdsmarked og ungdomsliv

Hæfte 16 sider - Gratis.

Lærere i hele skoleforløbet

Hæftet viser LO's tilbud til skoler og uddannelsesinstitutioner. Samtlige LO's skolemateriale er omtalt samt diverse nye spændende gæstelærerforløb. Findes under punktet Skolekontakt på:

LO-skolekontakt: www.lo.dk/publikationer

Undervisning om fisk og skaldyr

Planchesæt med fisk og skaldyr - 50 kr.
Bog (idékatalog á 48 sider) - 35 kr.

Alle klassetrin

Et værktøj og idékatalog til alle former for undervisning, hvor fisk og skaldyr indgår. Forslag til metoder, undervisningsforløb og faglige moduler. Kopiark, udførlig oversigt over litteratur, video, pjecer, undervisningsmaterialer og internetadresser. Planchesættet består af 3 forskellige plancher i både A1 og A3 format.

Fiskericirklen: www.fiskericirklen.dk

Memo – et fiskespil

Spil og billedkort - 35 kr.

Bh. – 3. klassetrin

Et vendespil, hvor det gælder om at huske, hvor der er 2 ens kort. Spillet består af 2 gange 24 kort med motiver af fisk og skaldyr fra de danske farvande samt et lille hæfte, hvor hver art er beskrevet.

Fiskericirklen: www.fiskericirklen.dk

Ferie i Havneby

Bog med 15 fortællinger, plakat + "julekalender".
Lærervejledning - 40 kr. Klassesæt - 150 kr.

3. klassetrin

En fortælling i 15 afsnit om Victor, der er på besøg hos sin onkel i Havneby. Der lægges op til ca. 20 minutters "undervisningshygge" pr. dag i 15 dage (fx op til jul). Materialet består af bogen "Ferie i Havneby", og 30 kalendere med afrivningslåger samt kalenderen som plakat, hvorpå afrivningslågerne kan påklistres.

Fiskericirklen: www.fiskericirklen.dk

Storylinebogen

Bog (320 sider) - 298 kr.

Lærere i hele skoleforløbet

En håndbog for undervisere. Storylinemetoden består af tematiske, problemorienterede undervisningsforløb, hvor det karakteristiske er, at undervisningen ikke kredser om et enkelt emne, men fordyber sig i varierede emner, der bindes sammen af den fortløbende fortælling. Fortællingen skrider fremad på grundlag af elevernes og lærerens idéer. Klassen omdannes i et storylineforløb til et levende værksted, hvor man undres og diskuterer, mens man arbejder, leger og lærer.

Kroghs Forlag: www.kroghsforlag.dk

Storylinehæfterne

5 hæfter (32 – 48 sider) - pr. stk. 99 kr.
Alle 5 hæfter - 445 kr.

Lærere i hele skoleforløbet

Skolestarten: "Dyrehandlen"

Skolestarten: "Troldene i Syvskoven"

Mellemtrinnet: "Lastvogne"

Mellemtrinnet: "Spør gennem Australien"

9. – 10. klassetrin: "Brobygning til Handelskøbing"

I serien "Storylinehæfterne" er hidtil udkommet fem, der indeholder hver sit eksempel på et detaljeret beskrevet storylineforløb med megen hjælp til den lærer, der gerne vil undervise efter storylinemetoden.

Hæfterne er tæt knyttet til Storylinebogen bl.a. med gode undervisningseksempler.

Krogshs Forlag: www.krogshsforlag.dk

Tagfat om livet

Illustreret novellesamling og lærervejledning.
Kan lånes på biblioteket.

3. – 5. klassetrin

Et undervisningsmateriale om sundhed, seksualitet og familiekundskab.

Bibliotekerne: www.bibliotek.dk

Uddannelse til Uddannelse

Løsbladesystem til kopiering. Pr. mappe - 622,50 kr.

1. – 3. klassetrin

4. – 7. klassetrin

8. – 10. klassetrin

Emnerne i 1. – 3. klasse:

- Familien

- Skolen

- Fritid og mit første arbejdsmiljø

Emnerne i 4. – 7. klasse:

- Månedens uddannelse – månedens job, arbejdsmiljø for begyndere.

- Undervisning i arbejdsløshed – hvorfor?

- Min første handlingsplan – hvad er en handlingsplan?

Emnerne i 8. – 10. klasse:

- Fremtidens arbejdsmarked

- Egen virksomhed

- Handleplaner

Arbejdet bygger på projektarbejdsformen.

Udskolingsforlaget: www.udskolingsforlaget.dk

Der var et yndigt Land

25 elevhæfter og 1 lærerhæfte - 1622,50 kr.

1.– 6. klassetrin

Et undervisningsmateriale, som gennem anskuelsesbilleder fortæller om Danmark i årene før og efter århundredeskiftet. Gennem 24 forskellige anskuelsesbilleder lærer eleverne om arbejdsliv, familieliv og fritidsliv på land og i by. Lærerhæftet indeholder kommentarer til billederne og kopieringsfri opgaver. Til UEA-undervisning, der samtidig implementerer dansk, historie, geografi og IT.

Udskolingsforlaget: www.udskolingsforlaget.dk

Himstregimsen

Børnebog (32 sider) - 25 kr.

Bh. – 3. klassetrin

Børnebog, der handler om at blive påvirket af reklamer.

FDB Skolekontakten: www.fdb.dk

Strømsvigt

Cd-rom - 60 kr.

1. – 2. klassetrin

Eleverne arbejder med lamper, ledninger, batterier m.v. for at få forståelse for elektriciteten og dens anvendelse i dagligdagen. El-kørekortet er opbygget af syv grundlæggende forsøg, som eleverne arbejder sig igennem, inden de får "el-kørekortet". Desuden indeholder materialet nogle teoretiske hjemmeopgaver om el-sikkerhed. Til brug i UEA-undervisning samt natur og teknik.

El-Fagets Uddannelsesnævn: www.efu.dk

På job som

12 hæfter om job + hjemmesiden - 422,50 kr.

3. – 7. klassetrin

Hæfterne omhandler hvert sit job, og beskriver arbejdsområder og uddannelse samt henviser til andre informationer. Der er også en billedquiz. De 12 job er: Glarmester, automekaniker, bager, cykelmekaniker, frisør, fysioterapeut, læge, maskinmester, salgsassistent, sosu-assistent, tandlæge og tømrer.

Hjemmeside: www.dafoloforlag.dk/paa.job.som/

Dafolo Forlag: www.dafoloforlag.dk og www.dafolo.dk

Bag brødet

Video (6 min.), kassettebånd, lærervejledning og elevark til kopiering - 200 kr.

Bh. – 2. klassetrin

Et undervisningsmateriale om moderne landbrug og industrielt fremstillet brød. Materialet består af en video samt et kassettebånd med sang og musik.

Dansk Arbejdsgiverforening:
www.arbejdsgivernesskolekontakt.dk

Dit brandblad

Blad om brandbekæmpelse. Sendes ud til alle bh.- og 1. klasser i uge 40 - Gratis

Bh. – 3. klassetrin

Børn skal lære at forebygge brand. I tilknytning til bladet er der lavet en hjemmeside www.ditbrandblad.dk. Temaugen "Børn, brand og sikkerhed" gennemføres hvert år i uge 40 i samarbejde med landets skoler og brandvæsener.

Bladet kan bestilles hos Beredskabsstyrelsen
tlf.: 4590 6000

Materialer til 4.- 6. klassetrin

Hvor kommer mælken fra?

Video (19 min.), cd og lærervejledning - 100 kr.

Bh. – 4. klassetrin

Filmen har til hensigt at give eleverne et nutidigt indblik i mælkens vej fra koen og frem til de færdige mejeriprodukter, som børnene kender fra deres hverdag. Sangen på cd'en findes i to udgaver. I den ene udgave er teksten udeladt, så børnene selv kan synge til musikken.

Cd'en er med Mek Pek og Habbasutterne.

Mejeriforeningen: www.mejerigtigklog.dk

Koen og Mælken

Bog (40 sider) - 10 kr. Klassesæt á 25 stk. - 100 kr.

2. – 5. klassetrin

En arbejdsbog om malkekoens oprindelse, liv og adfærd. Der fortælles bl.a. om uroksen, koracerne, en malkekos liv og dagligdag samt om mælken på mejeriet. Bogen indeholder desuden et par opskrifter og nogle få opgaver.

Mejeriforeningen: www.mejerigtigklog.dk

Vi bor på

- en gård med grise
- en gård med køer
- en økologisk gård

Hæfter - Gratis

4. – 6. klassetrin

Bøgerne er bygget op som dagbøger, der beskriver landbobørns oplevelser i hverdagen og beskriver årets gang. Indeholder oplæg til besøg på forskellige gårde.

Landbrugsraadet: www.landbrugskataloget.dk

Rugbrød og Reventlow

Aktivitetshæfte - 20 kr.

5. – 8. klassetrin

Et tværfagligt undervisningsmateriale, der viser sammenhænge socialt og kulturelt i et historisk perspektiv. Levende fortællinger om en fæstebondefamilie. Gennem forandringer i de daglige levevilkår opleves historien. Aktivitetshæftet giver konkrete idéer til aktiviteter, der udvider oplevelsen af historien. Med arbejdsanvisninger, opskrifter, formningsidéer, sange, dramaoplæg m.m.

Landbrugsraadet: www.landbrugskataloget.dk

Griseliv og Svinekød

Pjece - 12,50 kr.

3. – 8. klassetrin

En arbejdsbog om grisen, dens liv og hvad den bliver til, efter den er slagtet. Dækker bl.a. emnerne: Vildsvin, grisenes adfærd, forskellige måder at holde grise på, og hvad der sker på slagteriet.

Landbrugsraadet: www.landbrugskataloget.dk

Hvem skaffer maden?

Foldeavis samt hjemmeside - Gratis

6. – 8. klassetrin (primært 7. klassetrin)

Foldeavisen og hjemmesiden (www.hvemskaffermeden.dk) lægger op til diskussioner i klassen inden for mindst to temaer: "Hvem skaffer maden?" og "Arbejdsliv". Der gives eksempler på forskellige jobfunktioner, som medvirker til udvikling og produktion af de fødevarer, som eleverne kender fra hverdagen. Jobbeskrivelserne kan være udgangspunkt for diskussioner om, hvordan mennesker i forskellige job er med til at skaffe mad på bordet, og de mange muligheder der er inden for de erhverv, som giver mad på bordet. En række forskellige aspekter ved arbejdslivet berøres: Arbejdsindhold, arbejdsmiljø, mødetider, frihed, ansvar, selvstændighed, kollegaer, udvikling og udfordringer. Desuden giver materialet mulighed for en diskussion omkring livskvalitet.

Landbrugsraadet: www.landbrugskataloget.dk

Bakterier i kyllinger og mennesker

Hæfte - Gratis

5. – 6. klassetrin

Hæftet giver en kort introduktion til de forskellige bakterier med særlig fokus på de resistente bakterier samt salmonella og campylobacter. Derudover giver hæftet en gennemgang af, hvordan bakterier kommer ind i kyllingestalde, og hvordan de holdes ude. Der gives også gode råd og retningslinier til, hvordan man i madlavningen sikrer sig mod bakterier fra en kylling.

Landbrugsrådet: www.landbrugskataloget.dk

Undervisning om fisk og skaldyr

Planchesæt med fisk og skaldyr - 50 kr.

Bog (idékatalog 48 sider) - 35 kr.

Alle klassetrin

Et værktøj og idékatalog til alle former for undervisning, hvor fisk og skaldyr indgår. Forslag til metoder, undervisningsforløb og faglige moduler. Kopiark, udførlig oversigt over litteratur, video, pjecer, undervisningsmaterialer og internetadresser. Planchesættet består af 3 forskellige plancher i både A1 og A3 format.

Fiskericirklen: www.fiskericirklen.dk

Fisk i jobbet

Klassesæt med lærervejledning, 30 elevbøger, plakater samt klistermærker til oplæbning på plakaterne - 150 kr.

4. – 6. klassetrin

I elevbogen præsenteres forskellige typer erhverv og jobfunktioner for personer beskæftiget i fiskerisektoren. I lærerhæftet lægges op til at arbejde efter storyline eller metoden med projektorienteret undervisning, og der er forslag til undervisningsforløb samt aktiviteter for eleverne.

Danmarks Fiskeriforening: www.fiskericirklen.dk

Vaks i Jobland

Cd-rom - 1500 kr.

3. – 5. klassetrin.

I Jobland kan hunden Vaks finde over 100 job i forskellige jobmiljøer. I hvert jobmiljø vil Vaks møde kendte job, men også spændende job, som ikke er almindelige. I aktivitetsmappen findes opgaver og aktiviteter til brug i et flerårigt forløb. Det er beregnet til differentieret undervisning og kan indgå i dansk samt andre fag. Velegnet til svage læsere.

Studie og erhverv: www.se.dk

SE – Pakken

3 selvstændige programmer: Maxi-Due, SPOR og U-Plan - 3480 kr.

6. – 10. klassetrin

Programmerne kan bruges selvstændigt, men der er fordele ved at de ligger som en samlet pakke, hvor man kan bevæge sig fra program til program. Maxi-Due er en veludviklet jobdatabase, hvor eleverne kan læse om ca. 730 job, arbejdsindhold, uddannelse, litteratur, beslægtede job, billeder og uddannelsessteder.

SPOR er et vejledningsprogram, hvor eleverne ved hjælp af en række spørgsmål kan finde frem til nogle job, der kan være interessante at undersøge nærmere og læse om i fx Maxi-Due.

U-Plan er en elektronisk uddannelsesbog med progression fra 6. – 10. klasse, og hvor eleverne bl.a. kan importere joblister fra SPOR og læse om jobbene i Maxi-Due samtidigt med, at de arbejder med deres individuelle uddannelsesbog/-plan.

Studie og Erhverv: www.se.dk

På opdagelse i skolens arbejdsmiljø

Bog (81 sider + 23 kopiark) - 450 kr.

4. – 7. klassetrin

Materiale til arbejdsmiljøundervisning skrevet efter storylinemetoden. Storylinen er bygget tematisk op over følgende temaer: Skolens fysiske indretning, personer, psykisk arbejdsmiljø, arbejdsstillinger, farlige og ufarlige stoffer, lav dit eget arbejdsmiljø og evaluering. Det psykiske arbejdsmiljø er udformet med episoder om bl.a. "en god skoledag/en dårlig skoledag", "klaseseregler", "en ny elev i klassen" og "eleven, der ikke vil i skole" – undervisningsforløb, der tillige er velegnede til at indgå i skolens generelle arbejde mod mobning.

Søg på matr.nr. 501223.

Arbejdsmiljørådets Service Center:
www.arbejdsmiljobutikken.dk

Idékatalog Arbejdsmiljøundervisning

3 A4-mapper - 550 kr.

Bh. – 3 klassetrin

4. – 7. klassetrin

8. – 10. klassetrin

Udførlige materialebeskrivelser til alle klassetrin. Eksempler på kortere og længere undervisningsforløb samt eksempler på forskellige tekster: Noveller, artikler, tabeller og oplæg til gruppearbejde. En stor del af indholdet i mapperne lægger op til, at arbejdsmiljø integreres i den øvrige undervisning.

Søg på matr.nr. 501220.

Arbejdsmiljørådets Service Center:
www.arbejdsmiljobutikken.dk

Skal I blande jer i det?

Video (16 minutter) - 350 kr.

Forældremøder

Videoen henvender sig til forældre, hvis børn har fritidsjob eller gerne vil have det. Den kan skabe debat mellem forældre og mellem forældre og børn. Den er velegnet alle steder, hvor børn og unges arbejdsmiljø drøftes.

Søg på matr.nr. 812161.

Arbejdsmiljørådets Service Center:
www.arbejdsmiljobutikken.dk

Børn på arbejde

Bog (39 sider) - 25 kr.

6. – 8. klassetrin

En række tankevækkende og gribende beretninger om børns arbejde fra 1870'erne og frem til i dag. I slutningen af bogen er der en gennemgang af børns arbejde i dag. Rigt illustreret.

Arbejdermuseet:www.arbejdermuseet.dk

Industrien – en del af din dag

Avis (8 sider) - 8,75 kr. Klassesæt (25 stk.) - 75 kr.

4. – 6. klassetrin

Materialet fortæller på en overskuelig måde om arbejdet i industrien, om produkter og produktion. Gennem hele materialet er der forslag til arbejdsopgaver.

Dansk Arbejdsgiverforening:
www.arbejdsgivernesskolekontakt.dk

Noget at bygge på

Ringbind med idéoplæg og 4 ens spil - 650 kr.

4. – 5. klassetrin

Tværfagligt undervisningsforløb om byggeri og byggehåndværk. Ringbindet indeholder tværfaglige undervisningsforløb samt elevopgaver, heraf nogle til kopiering. Spillet PYRA 2010 lægger op til arbejdet med emnet.

Dansk Arbejdsgiverforening:
www.arbejdsgivernesskolekontakt.dk

El i Byen

Cd-rom - 187,50 kr.

4. – 6. klassetrin

Et tværfagligt undervisningsforløb, hvor eleverne skal bygge deres egen lille modelby og elektrificere den. Cd-rom'en indeholder en lang række videosekvenser om alt fra etablering af landskaber og huse til instruktion i, hvordan ledningsføring i byen foretages. I perioder skal eleverne selv hente instruktion og idéer fra Cd'en.

El-Fagets Uddannelsesnævn: www.efu.dk

Sæt fokus på jern og metal

Klassesæt (mappe med 25 foldere og 1 stk. lærer-idéhæfte) - 125 kr.

6. – 8. klassetrin

Et undervisnings- og inspirationsmateriale til planlægning af virksomhedsbesøg på en metalvirksomhed i forbindelse med UEA-undervisningen. Elevernes oplevelser, samtaler og indtryk samt ny viden om krav til uddannelse og job er i fokus.

Købes hos Schultz Kundeservice på tlf. 4322 7300 eller via mail: schultz@schultz.dk-mrk. "Skolesæt Jern og Metal"

Penge på spil

Spil. Leje af et sæt med 6 spil koster 250 kr. pr. uge. Kan lejes i Finansrådet eller spørg i det lokale pengeinstitut.

4. – 10. klassetrin. Spillet har flere niveauer.

Et brætspil, som gør det muligt at lege sig til en forståelse for økonomi. Eleverne bliver hele tiden stillet over for mange dagligdags valg, som har økonomiske konsekvenser. Alle spillere begynder med en startkapital. Det gælder om at forvalte sine penge bedst muligt.

Finansrådet: www.finansraadet.dk

Dit liv – dit valg?

Lærervejledning (96 sider samt kopisider) - Gratis

4. – 7. klassetrin

Bogen er systematiseret i forhold til fire overordnede vinkler: Identitet, levevilkår og livsstil, valg og konsekvenser samt perspektiver. Tanken med bogen er, at man kan plukke øvelser og idéer ud og tilpasse dem efter det aktuelle behov i klassen.

Det Kriminalpræventive Råd: www.crimprev.dk

UEA456

Gæstelærerundervisning. Materialet findes også på hjemmesiden.

4. – 6. klassetrin

Materialet omfatter en række temaer, der er relevante i UEA-undervisningen på mellemtrinnet.

Et ønsket tema startes af en gæstelærer, hvorefter klassen kan arbejde videre med dette.

Eksempler på temaer: Arbejdsulykker, arbejdsmiljø, sikkerhed, arbejdsmarkedets parter, familiemiljø, fritid, fritidsjob, samarbejde.

LO-skolekontakt: www.lo.dk/skolekontakt

Arbejdsmarked og ungdomsliv

Hæfte (16 sider) - Gratis.

Lærere i hele skoleforløbet

Hæftet viser LO's tilbud til skoler og uddannelsesinstitutioner. Samtlige LO's skolemateriale er omtalt samt diverse nye spændende gæstelærerforløb.

Findes under punktet Skolekontakt på:

LO-skolekontakt: www.lo.dk/publikationer

Olgas arbejdsmiljø

Bog (16 sider) og arbejdsdiskette. Lånes på biblioteket.

4. – 7. klassetrin

Om arbejdsmiljø på skolen, skolevejen og hjemmet. Udgivet af LO-skolekontakt.

Bibliotekerne: www.bibliotek.dk

Min historie – Fra Bosnien til Danmark

Video inkl. elevhæfte - 100 kr.

6. – 10. klassetrin

Hæftet, fortæller om den 13-årige Merimas historie. Livet i Banja Luka, turen til Danmark, bosnisk madopskrift, bosnisk folkeeventyr m.m. Videoen beskriver dagligdagen på et flygtningecenter set med den 13-åriges øjne.

Danmarks Lærerforening: www.dlf.org

Godt i Gang

Elevhæfte (48 sider) + lærervejledning (32 sider) - 12 kr.
Findes fremover kun som netpublikation.

6. – 7. klassetrin

Materialet dækker samtlige emner i den vejledende læseplan i UEA-orientering for 6. – 7. klassetrin. Hæftet må dog ikke opfattes som fuldt dækkende. Lærervejledningen giver anvisninger på, hvordan man kan arbejde med bogen.

Materialet findes også i en speciel udgave for svage læsere fra Kultur- og litteraturorientering for læsehandicappede (KLO) på www.klo.dk.

Rådet for Uddannelses- og Erhvervsvejledning (R.U.E.):
www.r-u-e.dk.

Uddannelsesbogen

Arbejdsbog.

Findes kun som netpublikation.

6. – 10. klassetrin

Uddannelsesbogen er en arbejdsbog til brug i UEA-orientering for folkeskolens 6.-10. klasse. I bogen kan eleverne sammen med deres forældre og med hjælp fra skolen arbejde med spørgsmål som:

- Hvad er jeg god til?
- Hvad kan jeg blive bedre til og hvordan?
- Fremtidsdrømme og forventninger

Det er meningen, at bogen skal følge eleven fra klasse til klasse, indtil han eller hun går ud af skolen.

Arbejdet med uddannelsesbogen afsluttes med en uddannelsesplan. Undervisningsministeriet har på deres netsted (www.uvm.dk) et skema til uddannelsesplan for folkeskolen.

Rådet for Uddannelses- og Erhvervsvejledning (R.U.E.):
www.r-u-e.dk.

Uddannelse til Uddannelse

Løsbladesystem til kopiering. Pr. mappe - 622,50 kr.

1. – 3. klassetrin

4. – 7. klassetrin

8. – 10. klassetrin

Emnerne i 1. – 3. klasse:

- Familien
- Skolen
- Fritid og mit første arbejdsmiljø

Emnerne i 4. – 7. klasse:

- Månedens uddannelse – månedens job, arbejdsmiljø for begyndere.
- Undervisning i arbejdsløshed – hvorfor?
- Min første handlingsplan – hvad er en handlingsplan?

Emnerne i 8. – 10. klasse:

- Fremtidens arbejdsmarked
- Egen virksomhed
- Handleplaner

Arbejdet bygger på projektarbejdsformen.

Udskolingsforlaget: www.udskolingsforlaget.dk

Der var et yndigt Land

25 elevhæfter og 1 lærerhæfte - 1622,50 kr.

1.– 6. klassetrin

Et undervisningsmateriale, som gennem anskuelsesbilleder fortæller om Danmark i årene før og efter århundredeskiftet. Gennem 24 forskellige anskuelsesbilleder lærer eleverne om arbejdsliv, familieliv og fritidsliv på land og i by. Lærerhæftet bringer kommentarer til billederne og kopieringsfri opgaver.

Til UEA-undervisning, der samtidigt implementerer dansk, historie, geografi og IT.

Udskolingsforlaget: www.udskolingsforlaget.dk

Kronebæk

Faktabog, 7 selvstændige bøger, hjemmeside og e-mail - 1868,75 kr.

4. – 6. klassetrin

Faktabogen fortæller om Kronebæks erhvervsliv, fritidsliv, historie m.m. og skaber rammerne for historierne. Der er 20 elevark til faktabogen. De 7 bøger handler om 7 familiers erhverv i Kronebæk. Når eleverne har læst bøgerne, kan de selv gå hjem og undersøge forældrenes job. Der er 15 elevark til bøgerne.

Udskolingsforlaget: www.udskolingsforlaget.dk

På job som

12 hæfter om job + hjemmesiden - 422,50 kr.

3. – 7. klassetrin

Hæfterne omhandler hvert sit job og beskriver arbejdsområder og uddannelse samt henviser til andre informationer. Der er også en billedquiz. De 12 job er: Glarmester, automekaniker, bager, cykelmekaniker, frisør, fysioterapeut, læge, maskinmester, salgsassistent, sosu-assistent, tandlæge og tømrer.

Hjemmeside: www.dafoloforlag.dk/paa.job.som/

Dafolo Forlag: www.dafoloforlag.dk
www.dafolo.dk

Uddannelsesbogen som portfolio

Idémappe til lærere + Cd-rom med kopisider - 1181,25 kr.

6. – 10. klassetrin

En omfangsrig mappe, der kan være til hjælp for skolevejledere og klasselærere i arbejdet med uddannelsesbogen. Arbejdet tager udgangspunkt i portfoliometoden. Mappen indeholder mange forslag til øvelser i forbindelse med arbejdet med uddannelsesbogen samt forslag til opgaver, der kan bruges i forskellig sammenhæng. Mappen indeholder ligeledes forslag til, hvordan arbejdet i klassen, med den enkelte elev og samarbejdet med forældrene kan tilrettelægges.

Forlaget Fogh og Løkke tlf. 7452 7624

Storylinebogen

Bog (320 sider) - 298 kr.

Lærere i hele skoleforløbet

En håndbog for undervisere. Storylinemetoden består af tematiske, problemorienterede undervisningsforløb, hvor det karakteristiske er, at undervisningen ikke kredser om et enkelt emne, men fordyber sig i varierede emner, der bindes sammen af den fortløbende fortælling. Fortællingen skrider fremad på grundlag af elevernes og lærerens idéer. Klassen omdannes i et storylineforløb til et levende værksted, hvor man undrer og diskuterer, mens man arbejder, leger og lærer.

Krogshs Forlag: www.krogshsforlag.dk

Storylinehæfterne

5 hæfter (32 – 48 sider) - pr. stk. 99 kr.

Alle 5 hæfter - 445 kr.

Lærere i hele skoleforløbet

Skolestarten: "Dyrehandlen"

Skolestarten: "Troldene i Syvskoven"

Mellemtrinnet: "Lastvogne"

Mellemtrinnet: "Spør gennem Australien"

9. – 10. klassetrin: "Brobygning til Handelskøbing"

I serien "Storylinehæfterne" er hidtil udkommet fem, der indeholder hver sit eksempel på et detaljeret beskrevet storylineforløb med megen hjælp til den lærer, der gerne vil undervise efter storylinemetoden.

Hæfterne er tæt knyttet til Storylinebogen bl.a. med gode undervisningseksempler.

Krogshs Forlag: www.krogshsforlag.dk

Barndomserindringer: Fortællinger fra 20'erne og 30'erne

Illustreret bog (163 sider) - Kan lånes på biblioteket

4. – 6. klassetrin

- Barndomserindringer fra Vedbæk og Frederiksberg i 30'erne
- I pleje som forældreløs i Østjylland
- Danmark og Europa i 20'erne og 30'erne
- Drengear i Aabenraa
- Barndom i 30'erne og 40'erne på børnehjem i København
- Barndomserindringer fra Nordfyn
- Musses barndom og ungdom på Koldingegnen og i København
- København på Vesterbro i 30'erne.

Bibliotekerne: www.bibliotek.dk

Materialer til 7.- 10. klassetrin

Økologisk oksekødsproduktion

Pjece - Gratis.

9. – 10. klassetrin

Pjecen redegør for de krav og ønsker, der stilles til økologisk oksekød, som skal afsættes via de etablerede afsætningskanaler. Pjecen fortæller om produktion af økologisk oksekød baseret på ammekøer med kalve m.m.

Landbrugsraadet: www.landbrugskataloget.dk

Godt at vide om dansk kvægbrug

Pjece - Gratis.

7. – 10. klassetrin

Pjecen giver en kort beskrivelse af dansk kvægbrug. Generel information om mælk og kød fra stald til bord. Beskrivelse af, hvordan koen producerer mælk, om staldforhold og fodring af køerne m.m.

Landbrugsraadet: www.landbrugskataloget.dk

Etik, velfærd og adfærd i husdyrbruget

Bog (216 sider) - 204 kr.

9. – 10. klassetrin

Bogen beskriver sammenhængen mellem miljø, adfærd og velfærd hos husdyr og giver læseren et godt grundlag for at vurdere og deltage i debatten om husdyrenes velfærd. Efter en generel indledning følger kapitler om kvæg, svin, høns, mink, heste og hunde.

Landbrugsforlaget: www.landbrugskataloget.dk

Landbrugets kulturplanter – billedark

Hæfte (24 sider) - 63 kr.

7. – 10. klassetrin

Lær landbrugets kulturplanter at kende i forskellige vækststadier. 24 farvefotos med tilhørende tekst.

Landbrugsraadet: www.landbrugskataloget.dk

Landbohistoriske billeder

Bog (93 sider) - 50 kr.

8. – 10. klassetrin

43 akvareller med landbohistoriske motiver malet af Rasmus Christiansen. Til hvert billede følger en forklarende tekst.

Landbrugsraadet: www.landbrugskataloget.dk

Danske landmænd og deres andelsselskaber

Video (12 min.) - 80 kr.

8. – 10. klassetrin

Video med beskrivelse af andelssamarbejdet i dansk landbrug. Fokus på andelsselskabernes rolle for landmandens afsætning og eksport af landbrugsvarer.

Landbrugsraadet: www.landbrugskataloget.dk

Et spørgsmål om andel

Cd-rom - 40 kr.

8. – 10. klassetrin

Cd-rom med lettilgængelig introduktion til andelssamarbejdet og andelsselskaberne. Indeholder desuden et spil, hvor der bliver stillet spørgsmål om landbrugspolitiske forhold og andelsselskaberne.

Landbrugsraadet: www.landbrugskataloget.dk

Ægproduktion og dyrevelfærd

Hæfte - 10 kr.

7. – 10. klassetrin

Hæfte med spørgsmål og svar om æg: Reglerne for de forskellige produktionsformer, herunder produktionen af buræg, skrabeæg, æg fra fritgående høns samt økologiske æg. Desuden om udviklingen i forbruget af alternative æg m.m.

Landbrugsraadet: www.landbrugskataloget.dk

Landbrug, fødevarer og genteknologi

Pjece - Gratis.

9. – 10. klassetrin

Landbrugets holdning til anvendelse af genteknologi i landbrug og fødevarerproduktion. Pjecen indeholder desuden en generel tekst om gener og genteknologi.

Landbrugsraadet: www.landbrugskataloget.dk

Et skridt på vejen

Video (28 min.) + 1 hæfte koster 100 kr. Ekstra hæfter koster 25 kr. pr. stk. Klassesæt (video og 25 hæfter) - 250 kr.

8. – 10. klassetrin

Integreret undervisningsmateriale, der med Vietnam som eksempel sætter fokus på u-landsbondens produktions- og levevilkår samt miljø og bæredygtig landbrugsudvikling i u-lande.

Landbrugsraadet: www.landbrugskataloget.dk

Blandt Bønder og Bananer

Video (26 min.) + 1 hæfte koster 100 kr. Ekstra hæfter koster 25 kr. Klassesæt (video og 25 hæfter) - 250 kr.

8. – 10. klassetrin

Integreret undervisningsmateriale om landmænd i Uganda og vilkår for landbrugsudvikling i u-lande. Med udgangspunkt i cases fra Uganda problematiseres udviklingsperspektivet for et u-land. Filmen følger 3 ugandiske landmænd i deres arbejde på gården, i marken og på markedet.

Landbrugsraadet: www.landbrugskataloget.dk

Landmand 1 dag

Aktivitetsdag med en landmand som gæstelærer - Gratis.

7. – 10. klassetrin

Ved hjælp af forskellige aktiviteter får eleverne indsigt i og viden om produktion og dagligdag på et moderne landbrug.

Emner: Husdyretik, industrilandbrug, økologi, vandmiljø, privatøkonomi og fremtidsønsker.

Billeder, lydbånd, produkter, redskaber, opinionsundersøgelser og persontest danner grundlag for undervisningen.

Landbrugsraadet: www.landbrugsraadet.dk

Skole og landbrug - projekt Fodspor

Forandringskasse, video og holdningskort – 200 kr.

8. – 10. klassetrin

Forandringskasse med 100 fremmedartede ting, en video, hvor forandringskassens ting optræder i naturlig sammenhæng og holdningskort til eleverne.

Undervisningsaktiviteterne kan inddeles i 4 faser:

Oplevelse, planlægning, fordybelse og formidling.

Formål:

- Eleverne skal erkende, at al produktion sætter spor.
- Eleverne skal lære om de spor, som vor produktion i dag sætter i landskabet.
- Eleverne skal erkende, at hvis vi ønsker at mindske eller udslette disse spor, vil vor dagligdag blive ændret.
- Eleverne skal forstå og erkende, at de selv kan være med til at mindske produktionens spor.

Landbrugsraadet: www.landbrugsraadet.dk

Landbrug Online

Internetbaseret undervisningsforløb.

Tilmeldingsgebyr - 200 kr.

8. klassetrin

Projektorienteret internetbaseret gæstelærerforløb, som afsluttes med gæstelæreraktivitet.

Materialet handler om livsværdier og livskvalitet.

Eleverne lærer, at alle fag har en konsekvens. Veksler mellem klasseundervisning, gruppearbejde og individuelt arbejde. Eleverne får mulighed for at maile og chatte med landmænd og andre elever. Landbrug Online tilbydes i faste 3-ugers perioder.

Se www.landbrug-online.dk.

Landbrugsraadet: www.landbrugsraadet.dk

Uddannelse i landbruget

Pjece - Gratis.

8. – 10. klassetrin

Pjecen beskriver, hvordan man kommer i gang med en landbrugsuddannelse, og hvordan uddannelsen er bygget op. Der sættes fokus på skoleophold, praktikperioder, praktik i udlandet, skolemiljø m.m.

Landbrugsraadet: www.landbrugsraadet.dk

Student med grøn fremtid

Folder - Gratis.

9. – 10. klassetrin

Folder om et studieforløb, der er specielt tilrettelagt for elever, der går ind i landbrugsuddannelsen med en gymnasial uddannelse.

Landbrugsraadet: www.landbrugsraadet.dk

Fritidsjob hos en landmand

Pjece til elever, mappe til forældre og landmænd plus en plakat - Gratis.

7. – 10. klassetrin

Pjecen beskriver forskellige arbejdsopgaver, som et fritidsjob i landbruget kan indeholde. Der er også et afsnit om løn, ferie, arbejdstid, arbejdstøj, forsikring osv. Mappen giver svar på lovgivningsmæssige og praktiske spørgsmål og giver forslag til ansættelseskontrakt.

Landbrugsraadet: www.landbrugsraadet.dk

Hvem skaffer maden?

Foldeavis samt hjemmeside - Gratis.

6. – 8. klassetrin (primært 7. klassetrin)

Foldeavisen og hjemmesiden (www.hvemskaffermeden.dk) lægger op til diskussioner i klassen inden for mindst to temaer: "Hvem skaffer maden?" og "Arbejdsliv". Der gives eksempler på forskellige jobfunktioner, som medvirker til udvikling og produktion af de fødevarer, som eleverne kender fra hverdagen. Jobbeskrivelserne kan være udgangspunkt for diskussioner om, hvordan mennesker i forskellige job er med til at give mad på bordet, og de mange muligheder der er inden for de erhverv, som giver mad på bordet. En række forskellige aspekter ved arbejdslivet berøres: Arbejdsindhold, arbejdsmiljø, mødetider, frihed, ansvar, selvstændighed, kollegaer, udvikling og udfordringer. Desuden giver materialet mulighed for en diskussion omkring livskvalitet.

Landbrugsraadet: www.landbrugskataloget.dk

Griseliv og Svinekød

Pjece - 10 kr.

3. – 8. klassetrin

En arbejdsbog om grisen, dens liv og hvad den bliver til, efter den er slagtet. Dækker bl.a. emnerne: Vildsvin, grisenes adfærd, forskellige måder at holde grise på, og hvad der sker på slagteriet.

Landbrugsraadet: www.landbrugskataloget.dk

Tal om landbruget

Publikation i lommeformat - 1 kr.

8. – 10. klassetrin

Indeholder de vigtigste landbrugsstatistiske data.

Landbrugsraadet: www.landbrugskataloget.dk

Sådan var det – en fæstebondes dagbog 1788

Bog (40 sider) - 20 kr.

7. – 8. klassetrin

Bogen er en bearbejdelse af fæstebonden Christen Andersens dagbog 1786 – 1797. Alle månederne i året 1788 præsenteres og suppleres med oplysende kommentarer for hver måned.

Landbrugsraadet: www.landbrugskataloget.dk

Rugbrød og Reventlow

Aktivitetshæfte - 20 kr.

5. – 8. klassetrin

Et tværfagligt undervisningsmateriale, der viser sammenhænge socialt og kulturelt i et historisk perspektiv. Levende fortællinger om en fæstebondefamilie. Gennem forandringer i de daglige levevilkår opleves historien. Aktivitetshæftet giver konkrete idéer til aktiviteter, der udvider oplevelsen af historien. Med arbejdsanvisninger, opskrifter, formningsidéer, sange, dramaoplæg m.m.

Landbrugsraadet: www.landbrugskataloget.dk

City Sonja og Bent bondeknold

Video - 50 kr.

8. – 10. klassesetrin

En minimusical om fordomme, som giver lærere i grundskolen mulighed for at komme ind på emnet landbrug på en ny og spændende måde.

Landbrugsraadet: www.landbrugskataloget.dk

Økologi hos landmanden – Derfor økologi

Video - 75 kr.

8. – 10. klassesetrin

Undervisningsvideo om økologisk landbrugsproduktion i praksis samt om holdninger og værdier i økologien.

Videoen sætter fokus på de værdier og holdninger, der ligger til grund for den økologiske landmands hverdag og valg af produktionsform. Med afsæt i principperne om nærhed, kredsløb og forsigtighed fortæller to kvægproducenter, to svineproducenter og to fjerkræproducenter om deres holdning til miljø, naturlighed, GMO, dyrevelfærd, økonomi og afsætning. Til videoen hører et lille hæfte med spørgsmål til debat.

Landbrugsrådet: www.landbrugskataloget.dk

Økologi hos landmanden – Økologi i praksis

Video - 75 kr.

8. – 10. klassesetrin

Undervisningsvideo om økologisk landbrugsproduktion i praksis samt om holdninger og værdier i økologien. Videoen ser på hvordan den økologiske hverdag ser ud inden for de forskellige produktionsgrene. Gennem portrætter af økologiske landmænds arbejde på deres bedrifter, sætter videoen fokus på de produktions- og dyrkningsmæssige forhold, der kendetegner økologien inden for planteavl, svineproduktion, kvæghold, ægproduktion og forarbejdning af økologiske varer.

Landbrugsrådet: www.landbrugskataloget.dk

Den danske svineproduktion

Pjece - Gratis.

9. – 10. klassesetrin

Der lever næsten 12 millioner svin rundt om på danske gårde. Der slagtes mere end 20 millioner grise i Danmark hvert år. Denne pjece fortæller, hvordan svineproduktionen finder sted.

Landbrugsrådet: www.landbrugskataloget.dk

Udvikling af landbrug – vejen ud af fattigdom?

Video og 25 hæfter - 250 kr.

8. – 10. klassesetrin

Integreret undervisningsmateriale om Danmarks bistand til landbruget i u-landene med fokus på landbrugsudviklingen i Thailand. Materialet består af fakta- og debathæftet "Fra mælk til miljø" og videoen "Den danske gård i Thailand" samt hjemmesiden www.landbrugklodenrundt.dk.

Landbrugsrådet: www.landbrugskataloget.dk

Arbejds miljø – idéer til undervisningsforløb

Hæfte (60 sider) - 60 kr.

8. – 10. klassesetrin

Forslag til undervisningsforløb, som kan tilrettelægges varieret på baggrund af materialeforslag og angivet tidsforbrug. Materialet er fyldigt beskrevet, ligesom der findes elevspørgsmål, stileemner, tekster i form af noveller, digte m.m. Kan bruges i tværfaglige undervisningsforløb.

Søg på matr.nr. 501051.

Arbejds miljørådets Service Center:
www.arbejds miljøbutikken.dk

At blive mand

Film om kønsroller (19 min.) - 350 kr.

7. – 10. klassetrin

Rikard Attenborg tager på jagt i storbyjunglen efter forbilleder, der præger de unge hanner på det moderne arbejdsmarked. Forbilleder, der ofte koster liv og førlighed for de unge. Et underholdende bud på, hvordan man bliver mand i vores samfund.

Søg på matr.nr. 812126.

Arbejdsmiljørådets Service Center:
www.arbejdsmiljobutikken.dk

Ærligt talt

Film (20 min.) - 350 kr.

7. – 10. klassetrin

Under indspilningen af filmen "At blive mand" kom en af Sveriges mest erfarne stuntmen alvorligt til skade. Johan faldt 8 meter ned fra et tag og havnede direkte på asfalten. Filmen kan bruges som opfølgning på filmen "At blive mand"

Søg på matr.nr. 812132.

Arbejdsmiljørådets Service Center:
www.arbejdsmiljobutikken.dk

Trappe op – trappe ned

Film om børnearbejde (26 min.) - 350 kr.

7. – 10. klassetrin

Filmen handler om Jytte og Knud, der begge startede med at arbejde, da de var ca. 10 år gamle. Det var en tid, hvor fattigdom og arbejdsløshed betød, at børnene måtte lægge pengene i husholdningskassen for at få brød på bordet. I dag stiller de dog spørgsmål ved det rigtige i at starte så tidligt med at arbejde.

Søg på matr.nr. 812158.

Arbejdsmiljørådets Service center:
www.arbejdsmiljobutikken.dk

Fatima

Film om børnearbejde i Europa (40 min.) - 350 kr.

7. – 10. klassetrin

Filmen sætter fokus på børnearbejde i Portugal. I en blanding af fiktion og dokumentar provokerer Fatima til debat om, hvordan vi sikrer Europas børn en ordentlig barndom.

Søg på matr. nr. 812134.

Arbejdsmiljørådets Service Center:
www.arbejdsmiljobutikken.dk

På opdagelse i skolens arbejdsmiljø

Bog (81 sider + 23 kopiark) - 450 kr.

4. – 7. klassetrin

Materiale til arbejdsmiljøundervisningen skrevet efter storylinemetoden. Storylinen er bygget tematisk op over følgende temaer: Skolens fysiske indretning, personer, psykisk arbejdsmiljø, arbejdsstillinger, farlige og ufarlige stoffer, lav dit eget arbejdsmiljø og evaluering. Det psykiske arbejdsmiljø er udformet med episoder om bl.a. "en god skoledag/en dårlig skoledag", "klassesregler", "en ny elev i klassen" og "eleven, der ikke vil i skole" – undervisningsforløb, der tillige er velegnede til at indgå i skolens generelle arbejde mod mobning.

Søg på matr.nr. 501223.

Arbejdsmiljørådets Service Center:
www.arbejdsmiljobutikken.dk

Idékatalog Arbejdsmiljøundervisning

3 A4-mapper - 550 kr.

Bh. – 3. klassetrin

4. – 7. klassetrin

8. – 10. klassetrin

Udførlige materialebeskrivelser til alle klassetrin. Eksempler på kortere og længere undervisningsforløb samt eksempler på forskellige tekster: Noveller, artikler, tabeller og oplæg til gruppearbejde. En stor del af indholdet i mapperne lægger op til, at arbejdsmiljø integreres i den øvrige undervisning.

Søg på matr.nr. 501220.

Arbejdsmiljørådets Service Center:
www.arbejdsmiljobutikken.dk

Støj – hva' rager det mig

Video (20 min.) - 350 kr.

7. – 10. klassetrin

Som ung tænker man sjældent på konsekvenserne af at gå i for meget støj på arbejdspladsen eller høre meget høj musik i fritiden. I videoen møder vi unge på forskellige arbejdspladser, bl.a. danmarksmesteren i rap og en bartender på et værtshus. Vi møder to pædagoger, der har fået tinnitus samt ældre, der har måttet forlade deres arbejde, fordi de ikke længere kan høre.

Søg på matr.nr. 812199.

Arbejds miljørådets Service Center:

www.arbejdsmiljobutikken.dk

Den klarer Iversen

Video (24 min.) - 425 kr.

7. – 10. klassetrin

Iversen er stærk og sætter en ære i at kunne løfte alt. Helst helt alene uden hjælpemidler. Hvis kollegerne siger fra, springer Iversen til. En dag går det galt, Iversen ryger på hospitalet med en dårlig ryg. Her får han besøg af en engel, hans indre Iversen, og sammen ser de tilbage på Iversens liv og uheldige arbejdsrutiner. Iversen får nu set sig selv i et nyt lys. Prisbelønnet på den 3. Europæiske Film- og Multimediefestival i Edinburgh i 1998.

Søg på matr.nr. 812196.

Arbejds miljørådets Service Center:

www.arbejdsmiljobutikken.dk

Støj i Arbejds miljøøet

Mappe (Cd, 19 overheads, 20 eksemplarer af pjece "Støj i arbejds miljøøet" samt lærervejledning) - 450 kr.

8. – 10. klassetrin

Instruktivt materiale om arbejds miljøøet, herunder især information om støj, ørets opbygning, støjgrænser, måling af støj, støj dæmpning og forebyggelse af støj. Søg på matr.nr. 112815.

Arbejds miljørådets Service Center:

www.arbejdsmiljobutikken.dk

Der kan man bare høre

Cd-rom - 120 kr. Rabat ved køb af 10 eller flere.

7. – 10. klassetrin

Man følger Kurt den første dag, han skal i praktik på en virksomhed. Fra han står op om morgenen til dagen er slut. På virksomheden finder han hr. Hermansen, som fortæller ham om støjen og dens uheldige følger-virkninger. Man kan opleve, hvordan det er at have en høreskade, man får mulighed for at teste sin egen hørelse og lære noget om, hvordan man bekæmper støj på arbejdspladsen.

Cd-rom'en vandt guldpris på ITVA festival 1999.

Søg på matr.nr. 170012.

Arbejds miljørådets Service Center:

www.arbejdsmiljobutikken.dk

Ny i Job

Klassesæt (14 bøger, 4 film, 8 plakater og vejledning) - 1325 kr.

9. – 10. klassetrin

Bøgerne til eleverne er ligesom filmene ren dokumentar og indeholder artikler og fotos i reportageform, én fra hver af de 8 cases. Målet er at blæse dørene til arbejdspladserne op på vid gab for de unge, før de skal prøve kræfter med et "rigtigt job" for første gang. Temaerne i materialet er psykisk og fysisk arbejds miljøø, arbejdspladskultur og trivsel.

Søg på matr. nr. 501224.

Arbejds miljørådets Service Center:

www.arbejdsmiljobutikken.dk samt www.nyijob.dk

Efter skoletid

Video - 350 kr.

7. – 10. klassetrin

Flere og flere unge arbejder efter skoletid, og mange af dem kommer til skade på arbejde. Filmen opfordrer folkeskolelærere til at integrere arbejds miljøø i undervisningen og giver eksempler på metoder og materiale til brug i undervisningen.

Søg på matr.nr. 812122.

Arbejds miljørådets Service Center:

www.arbejdsmiljobutikken.dk

Før du begynder på jobbet

Pjece (16 sider) - 20 kr.

8. – 10. klassetrin

Pjecen giver i et let læseligt sprog oplysninger om arbejdsmiljøloven, sikkerhedsorganisationen, arbejds- og hviletid, skiltning og faremærkning på arbejdspladsen, arbejdstøj samt forebyggelse af arbejdsskader. Hvis arbejdsskaden alligevel sker, er der også et afsnit om, til hvem og hvordan det skal meddeles. Pjecen henvender sig også til unge, der skal ud i erhvervspraktik. Søg på matr.nr. 111306.

Arbejdsmiljørådets Service Center:
www.arbejdsmiljobutikken.dk

De helt uheldige

Video - 350 kr.

8. – 10. klassetrin

Jesper Klein og Jørgen Ryg skæmter sig igennem ti forskellige alvorlige emner. Emnerne er: Elektricitet, gift, mærkning, forbindskasse, vinduespolering, bilreparation, eksplosion, rygning, sikringer og kortslutning. Søg på matr.nr. 812010.

Arbejdsmiljørådets servicecenter:
www.arbejdsmiljobutikken.dk

Børn på arbejde

Bog (39 sider) - 25 kr.

6. – 8. klassetrin

En række tankevækkende og gribende beretninger om børns arbejde fra 1870'erne og frem til i dag. I slutningen af bogen er der en gennemgang af børns arbejde i dag. Rigt illustreret.

Arbejdermuseet: www.arbejdermuseet.dk

Arbejdsmarked og ungdomsliv

Hæfte (16 sider) - Gratis.

Lærere i hele skoleforløbet

Hæftet viser LO's tilbud til skoler og uddannelsesinstitutioner. Samtlige LO's skolemateriale er omtalt samt diverse nye spændende gæstelærerforløb.

Findes under punktet Skolekontakt på:
LO-skolekontakt: www.lo.dk/publikationer

Guide til fritidsjob, 2003-2004

Pjece - Gratis. (Kan også hentes via internettet)

10. klassetrin

Har du fritidsjob? En vejledning til fritidsjob.
Se også www.jobpatruljen.dk

Under punktet skolekontakt:
LO-skolekontakt: www.lo.dk/publikationer

Unge i Bevægelse – Fagbevægelse

Gæstelærerforløb - Gæstelærerhonorar

8. – 10. klassetrin

Gæstelærerforløb, der bredt beskæftiger sig med temaer, der er aktuelle for UEA-undervisning i 8. – 10. klasse. Forløbet består af 6 moduler, der alle bygger på inddragelse af elever via kreative undervisningsformer fx rollespil, diskussionsspil, spørgeskemaer m.m. inden for følgende temaer:

- Grundforløb om demokrati
- Psykisk arbejdsmiljø/mobning
- Medbestemmelse
- Hvordan får jeg indflydelse på lokalområdet.

LO Ringkøbing Amt: www.rin.lo.dk

Ka´du selv – Bolsjefabrikken Knas

Produktionsspil, som gennemføres sammen med en gæstelærer - Gæstelærerhonorar

7. – 9. klassetrin

Tværfagligt undervisningsforløb, som inddrager mange af folkeskolens fag og emner.

Formålet er:

- at tage pulsen på det lokale arbejdsliv
- at gennemføre et produktionsspil med udgangspunkt i gentaget, ensidigt arbejde
- at vise, hvordan man på danske arbejdspladser selv kan være med til at udvikle disse
- at ønske og stille krav til sin egen fremtid.

Der bør holdes et formøde mellem lærer og gæstelærer.

LO Ringkøbing Amt: www.rin.lo.dk

Økolomien

Cd-rom, elevbog og lærervejledning - 93,75 kr.
Klassesæt - 625,00 kr.

7. – 10. klassetrin

Et materiale, der i en direkte form illustrerer mange af miljø- og samfundsproblemerne i den virkelige verden. Spillet foregår i Økolomien – et samfund, der minder lidt om Danmark. I løbet af spillet kan spilleren regulere sin verden ved hjælp af tilskud, afgifter, lokalplanlægning og infrastruktur m.m.

FDB Skolekontakten: www.fdb.dk

Privatøkonomi

5 temahæfter og en case med ekstra opgaver.
Temahæfte - 30 kr. Case - 25 kr. Hele serien - 175 kr.

8. – 10. klassetrin

Temahæfterne behandler hver især et økonomisk emne, som de fleste unge før eller siden får tæt ind på livet. Det sker ved hjælp af illustrative eksempler og en række opgaver. Emnerne er: Budget, ind- og udlån, skat, obligationer og aktier, køb af bolig samt casen "Hjælp Pernille med økonomien".

Casen "Hjælp Pernille med økonomien" berører alle fem privatøkonomiske emner, og den består af en række problemstillinger, der er aktuelle for de fleste unge.

Finansrådet: www.finansraadet.dk

Pengenes ABZ

Opslagsværk (10 kapitler om økonomi) - 275 kr.
Ajourføringsabonnement - 185 kr.

8. – 10. klassetrin

Materialet omhandler forskellige økonomiske emner suppleret med opgaver og bilag: Løn og priser, den unge som forbruger, hvad laver de i et pengeinstitut, kontant eller kredit, værdipapirer, skat, det kontantløse samfund, husholdningen Danmark, det økonomiske kredsløb, ordforklaringer og adresser. Kapitlernes indhold kan bruges samlet eller uafhængigt af hinanden.

Finansrådet: www.finansraadet.dk

Penge – om banker og sparekasser

Video (20 min.) - 450 kr. Leje - 50 kr. Elevhæfte - 20 kr.
Lærerhæfte - Gratis.

9. – 10. klassetrin

Filmen fortæller om pengeinstitutternes dagligdag, de ansattes muligheder for uddannelse samt beskriver pengeinstitutternes placering i samfundet. Eleverne vil kunne genkende mange af deres nuværende berøringsflader til banker og sparekasser. Filmen beskæftiger sig desuden med forhold, der vil få betydning for unge i fremtiden. Lærerhæftet indeholder bl.a. forslag til opgaveløsning, og elevhæftet går i dybden med de emner, der omtales i filmen.

Finansrådet: www.finansraadet.dk

Penge på spil

Spil. Leje af et sæt med 6 spil koster 250 kr. pr. uge.
Kan lejes i Finansrådet eller spørg i det lokale pengeinstitut.

4. – 10. klassetrin. Spillet har flere niveauer.

Et brætspil, som gør det muligt at lege sig til en forståelse for økonomi. Eleverne bliver hele tiden stillet over for mange dagligdags valg, som har økonomiske konsekvenser. Alle spillere begynder med en startkapital. Det gælder om at forvalte sine penge bedst muligt.

Finansrådet: www.finansraadet.dk

Familieøkonomi

Hæfter, instruktørvejledning, edb-program og gæsteunderviser.

Hæfter (klassesæt) - 300 kr. Instruktørvejledning inkl. overheads - 130 kr. Edb-program på diskette - 50 kr.
Gæsteunderviser fra et pengeinstitut i ca. 4 – 6 lektioner.

9. – 10. klassetrin

Familieøkonomi er et kursus, hvor eleverne først arbejder med deres egne økonomiske forhold. Eleverne får derefter roller i en fiktiv gennemsnitsfamilie, så der i familien er grundlag for en diskussion om anskaffelsen af forskellige forbrugsgoder. Gruppevis prøver eleverne at styre familiens økonomiske forhold gennem et år, og lige som i virkeligheden kan uforudsete udgifter/indtægter ændre situationen drastisk. Programmet kan installeres i Windows, men er ikke beregnet til at køre i netværk.

Finansrådet: www.finansraadet.dk

Friske Fyre og Seje Sild

Materialekasse (10 Cd-rom, lærervejledning, plakat og 10 musemåtter) - 150 kr.

7. – 10. klassesettrin

Formålet med materialet er at give eleverne et indtryk af nogle af de beskæftigelsesmuligheder, der er i de moderne fiskerierhverv og de virksomheder, der knytter sig til fiskeriet. Scenariet er, at eleven skal i praktik i St. Havneby. Her kan der vælges mellem nogle forskellige praktikpladser: Konsumkutter, industritrawler, auktionshal og transport, konsumfabrik, værft og fiskemel-og oliefabrik. Under praktikopholdet får eleven en viden om virksomheden og medarbejdernes arbejdsopgaver og deres baggrund. I tilknytning til materialet er der en særlig hjemmeside: www.fiskeri-cirklen.dk.

Fiskericirklen: www.fiskericirklen.dk

Fuld skrue frem

Hjemmeside om maritime uddannelser.

8. – 10. klassesettrin

Giver et overblik over og beskriver de maritime uddannelser, uddannelsessteder, skoleskibe m.v.

Søfartsstyrelsen: www.fuldskruefrem.dk

SE – Pakken

3 selvstændige programmer: Maxi-Due, SPOR og U-Plan - 3480 kr.

6. – 10. klassesettrin

Programmerne kan bruges selvstændigt, men der er fordele ved at de ligger som en samlet pakke, hvor man kan bevæge sig fra program til program. Maxi-Due er en veludviklet jobdatabase, hvor eleverne kan læse om ca. 730 job, arbejdsindhold, uddannelse, litteratur, beslægtede job, billeder og uddannelsessteder.

SPOR er et vejledningsprogram, hvor eleverne ved hjælp af en række spørgsmål kan finde frem til nogle job, der kan være interessante at undersøge nærmere og læse om i fx Maxi-Due.

U-Plan er en elektronisk uddannelsesbog med progression fra 6. – 10. klasse, og hvor eleverne bl.a. kan importere joblister fra SPOR og læse om jobbene i Maxi-Due samtidigt med, at de arbejder med deres individuelle uddannelsesbog/-plan.

Studie og Erhverv: www.se.dk

Jobbasen

Ligger på forlagets hjemmeside.

9. – 10. klassesettrin

Kan bruges i de ældste klasser til at lære eleverne om jobsøgning. En vejledning i hvilke ting man bør være opmærksom på, når man søger job, og hvilke muligheder man har for at forbedre sine chancer. Af hovedoverskrifter kan nævnes: Før du søger, ansøgningen, uopfordret ansøgning, jobsamtalen.

Studie og Erhverv: www.se.dk

Selekt

Cd-rom - 1218,75 kr.

7. – 10. klassesettrin

Et program til visuel interessedækning, der via fotos giver mulighed for spontant at give udtryk for holdninger til jobsituationer og giver den vejlednings-søgende idéer til jobvalg. Kan bruges som motivation, som indledning til et vejledningsforløb for mindre gode læsere samt til unge med anden etnisk baggrund end dansk.

Studie og Erhverv: www.se.dk

Sådan søger du job

Bog (82 sider) og transparentserie (20 stk.) - 97,50 kr.

9. – 10. klassesettrin

Bogen henvender sig navnlig til unge, der første gang søger ud på arbejdsmarkedet. Ud over tips til, hvordan man finder et job, indeholder bogen eksempler på opbygning af ansøgning samt gennemgår endvidere forberedelsen og gennemførelsen af ansættelsessamtalen.

Studie og Erhverv: www.se.dk

Uddannelser i Danmark

Hæfte (28 sider) - 358 kr. (25 stk.)

8. – 10. klassetrin

Hæftet indeholder enkle diagrammer og letlæste beskrivelser af: 10. klasse, efterskole, de gymnasiale uddannelser, erhvervsuddannelserne, egu, produktionsskole, social- og sundhedsuddannelser, søfartsuddannelser, landbrugsuddannelser, videregående uddannelser, uddannelser i udlandet samt en oversigt over det danske uddannelsessystem.

Studie og Erhverv: www.se.dk

Industriens Uddannelsesguide

Hjemmeside.

8. – 10. klassetrin

Hjemmesiden (www.iuguiden.dk) er skabt for at give eleverne de bedst mulige forudsætninger for at foretage det rigtige uddannelsesvalg. Det giver bl.a. overblik over mere end 100 specialer inden for industrien. Endnu et mål med guiden er at formidle kontakt mellem virksomheder og elever. På markedspladsen har virksomheder og elever mulighed for at tilmelde sig en automatisk e-mail service, som løbende informerer om ledige praktikpladser og praktikpladssøgende elever.

Dansk Industri: www.di.dk

Brug bare brikkerne, når du skal vælge erhvervspraktik

Folder (6 sider) - Gratis.

8. – 10. klassetrin

Opfordrer eleverne til at prøve erhvervspraktik som maler, murer, struktør, tømrer, snedker eller vvs-montør.

Dansk Arbejdsgiverforening:
www.arbejdsgivernesskolekontakt.dk

Kvalifikationer og job

Hæfte (15 sider) - 100 kr. (25 stk.)

8. – 10. klassetrin

Hæftet kan bruges som forberedelse til et undervisningsforløb, hvor eleverne skriver ansøgninger og derefter skal til en ansættelsessamtale med en gæstelærer.

Dansk Arbejdsgiverforening:
www.arbejdsgivernesskolekontakt.dk

Indblik Uddannelse

Temahæfte (8 sider) - 6,25 kr. Klassesæt på 25 stk. - 50.00 kr.

8. – 10. klassetrin

Unge fortæller om deres uddannelsesønsker og forventninger til fremtidige job. Svarer det til arbejdsgivernes ønsker og krav til de unge?

Dansk Arbejdsgiverforening:
www.arbejdsgivernesskolekontakt.dk

Erhvervstagfat

Cd-romspil - Gratis.

7. – 10. klassetrin

Et interaktivt virksomhedsspil, der øger elevernes viden om arbejdsmarkedsforhold og hverdagen i forskellige virksomheder og brancher.

Dansk Arbejdsgiverforening:
www.arbejdsgivernesskolekontakt.dk

I alle de riger og lande

Hæfte (15 sider) - 100 kr. (25 stk.)

9. – 10. klassetrin

Beskriver muligheder for ophold i udlandet i forbindelse med uddannelse. Interviews med unge.

Dansk Arbejdsgiverforening:
www.arbejdsgivernesskolekontakt.dk

Vi starter 2 virksomheder

Spil. Gæstelærerforbrug ca. 3 timer.

7. – 8. klassetrin

Spillet gennemføres med en gæstelærer fra en virksomhed. Spillet tager udgangspunkt i elevernes egne erfaringer fra skolen og fritidsjobbet. Der etableres 2 virksomheder, der producerer bordskånere. I spillet indgår praktiske opgaver som produktion, produktudvikling, udarbejdelse af reklamer samt skriftlige opgaver som breve til kunder, offentlige myndigheder, naboer, udarbejdelse af regnskaber, salgspriser og budgetter, diskussionsopgaver om pris og kvalitet, miljøforhold samt konkurrence og markedsføring.

Dansk Arbejdsgiverforening:

www.arbejdsgivernesskolekontakt.dk/gæsteunderv.htm

Industrispillet

Spil. Gæsteundervisning min. 3 – 4 timer.

9. – 10. klassetrin

Spillet er opbygget som en typisk dansk virksomhed, som eleverne skal lede gennem forskellige faser fra indkøb af råvarer over produktion til salg og markedsføring på hjemme- og eksportmarkeder. Undervejs i spillet vil der ske uforudsete hændelser, som kan have direkte konsekvenser for virksomheden, akkurat som i "den virkelige verden". Gæstelæreren fortæller i løbet af spillet om sin egen virksomhed i relation til de opgaver eller emner, som eleverne arbejder med.

Dansk Arbejdsgiverforening:

www.arbejdsgivernesskolekontakt.dk/gæsteunderv.htm

Regn med bygge og anlæg

Elevhæfte, lærervejledning og folder.

Elevhæfte (24 sider), lærervejledning (16 sider) og folder, orientering til virksomheder - 250 kr. pr. classesæt.

7. – 8. klassetrin

Materialet lægger op til tværfaglige forløb mellem matematik og UEA-undervisningen. Det kan bruges i den almindelige matematikundervisning eller i emner, da det viser, hvordan matematik bruges i praksis i bygge- og anlægsgene. Materialet forbereder til virksomhedskontakt og besøg på teknisk skole

Dansk Byggeri: www.danskbyggeri.dk

Sæt fokus på jern og metal

Klassesæt (mappe med 25 foldere og 1 stk. læreridéhæfte) - 125 kr.

6. – 8. klassetrin

Et undervisnings- og inspirationsmateriale til planlægning af virksomhedsbesøg på en metalvirksomhed i forbindelse med UEA-undervisningen.

Elevernes oplevelser, samtaler og indtryk samt ny viden om krav i uddannelse og job er i fokus.

Købes hos Schultz Kundeservice på tlf. 4322 7300 eller via mail: schultz@schultz.dk-mrk. "Skolesæt Jern og Metal"

På job som

12 hæfter om job + hjemmesiden - 422,50 kr.

3. – 7. klassetrin

Hæfterne omhandler hvert sit job og beskriver arbejdsområder og uddannelse samt henviser til andre informationer. Der er også en billedquiz. De 12 job er: Glarmester, automekaniker, bager, cykelmekaniker, frisør, fysioterapeut, læge, maskinmester, salgsassistent, sosu-assistent, tandlæge og tømrer.

Hjemmeside: www.dafoloforlag.dk/paa.job.som/

Dafolo Forlag: www.dafoloforlag.dk og www.dafolo.dk

Ung ABZ

Bog (95 sider) - 58,75 kr. (47,25 kr. ved køb af over 25 stk.)

9. – 10. klassetrin

Bogen har mange forslag til, hvad man kan gøre, når man flytter hjemmefra eller gerne vil ud at rejse.

Desuden har bogen mange praktiske oplysninger om forsikring, helbred, værnepligt og hverdagens jura.

Dafolo Forlag: www.dafoloforlag.dk og www.dafolo.dk

Check Point One

Mobilt undervisningscenter - Gratis.

9. – 10. klassesetrin

Saglig information om sikkerhedspolitik på verdensplan. Det er ikke reklame for forsvaret, men der er både noget for øjnene og ørerne. Et besøg strækker sig over ca. 90 minutter, og der undervises i fx grundlaget for dansk forsvar, opgaver i udlandet, samarbejde og sikkerhedspolitik.

Forsvarets oplysnings- og velfærdstjeneste: www.fov.dk

Lige her – et undervisningsmateriale om køn og ligestilling

Materialekasse med spil, transparente, diskussionsoplæg og tegneserie - Gratis.

8. – 10. klassesetrin

En lærermappe, med materialer, der lægger op til spillet og brugen af tegneserien Bella og Bløddyret/Adam og Askepot. Der beskrives en tidslinie over et livsforløb for mænd og kvinder. Materialet lægger op til spændende debatter om roller, løn og om kønsroller i andre lande og kulturer.

KAD og LO: www.kad.dk

Unge fremtidsdrømme

Bog (72 sider) - 195 kr.

8. – 10. klassesetrin

En bog om unges fremtidsdrømme, når det gælder uddannelse, job og familie. Bogen er baseret på interviews med 9. – 10. klasses elever og lidt ældre unge suppleret med relevante interviews, kommentarer og erfaringer fra fagfolk.

Bogforlaget Her og Nu: www.bogherognu.dk

Bland kortene rigtigt

Lærervejledning (40 sider) samt 10 sæt arbejdsværdikort - 435 kr.

8. – 10. klassesetrin

"Bland kortene rigtigt" er et undervisningsmateriale, som udvider forståelsen for arbejdsbegrebet. De anvendes til at klargøre, hvilke arbejdsværdinormer, der er vigtige for os ikke blot i et lønnet job, men i alle vore livsroller. Hvad er forskellen på job og arbejde?

NETforlag: www.innovator.dk

Metakort

Vejledning (24 sider) samt 30 kort - 175 kr.

7. – 10. klassesetrin

Kortene kan bruges som introduktion af begrebet metaforer som anvendes i den konstruktivistiske vejledning. Vejledningen giver forslag til, hvordan kortene kan bruges i forbindelse med undervisning, problemløsning, m.m.

NETforlag: www.innovator.dk

Plads til os alle

Videoserie på 8 afsnit + hjemmeside - 200 kr. pr. bånd

8. – 10. klassesetrin

Videoserie på 8 afsnit (48 minutter) samt en hjemmeside (www.pladstilosalle.dk) med historiske oplysninger om fagbevægelsen og undervisningsforslag om fagbevægelsen både i tilknytning til filmene og uden brug af disse. Man starter tilbage med Louis Pio og arbejder sig op gennem historien. Til alt dette er der tilknyttet undervisningsforslag.

Information findes under punktet Film til skoler og biblioteker på:

Det Danske Filminstitut i Århus: www.dfi.dk

Dit liv – dit valg?

Lærervejledning (96 sider + kopsisider) - Gratis.

4. – 7. klassesetrin

Bogen er systematiseret i forhold til fire overordnede vinkler: Identitet, levevilkår og livsstil, valg og konsekvenser samt perspektiver. Tanken med bogen er, at man kan plukke øvelser og ideer ud og tilpasse dem efter det aktuelle behov i klassen.

Det Kriminalpræventive Råd: www.crimprev.dk

Bliv murer

Hjemmeside.

8. – 10. klassetrin

God inspiration til unge, der påtænker en uddannelse i murerfaget.

Det faglige fællesudvalg for murer-, stenhugger- og stukkatørfaget: www.blivmurer.dk

Min historie – Fra Bosnien til Danmark

Video inkl. elevhæfte - 100 kr.

6. – 10. klassetrin

Hæftet, fortæller om den 13-årige Merimas historie. Livet i Banja Luka, turen til Danmark, bosnisk madopskrift, bosnisk folkeeventyr m.m. Videoen beskriver dagligdagen på et flygtningecenter set med den 13-åriges øjne.

Danmarks Lærerforening: www.dlf.org

Livskundskab

Bog - 98 kr.

8. – 10. klassetrin

Livskundskab giver en realistisk vejledning og hjælper dermed den unge med at finde sig en meningsfuld rolle i tilværelsen og en ansvarlig plads. Livskundskab bygger på, at der er fire liv: et familieliv, et fritidsliv, et samfundsliv og et arbejdsliv, man kan involvere sig i. I hvert liv kan man udvikle kompetencer og et selvværd, man kan tage med sig i den øvrige tilværelse.

Kroghs Forlag: www.kroghsforlag.dk

Storylinebogen

Bog (320 sider) - 298 kr.

Lærere i hele skoleforløbet

En håndbog for undervisere. Storylinemetoden består af tematiske, problemorienterede undervisningsforløb, hvor det karakteristiske er, at undervisningen ikke kredser om et enkelt emne, men fordyber sig i varierede emner, der bindes sammen af den fortløbende fortælling. Fortællingen skrider fremad på grundlag af elevernes og lærerens idéer. Klassen omdannes i et storylineforløb til et levende værksted, hvor man undres og diskuterer, mens man arbejder, leger og lærer.

Kroghs Forlag: www.kroghsforlag.dk

Storylinehæfterne

5 hæfter (32 – 48 sider) - pr. stk. 99 kr.

Alle 5 hæfter - 445 kr.

Lærere i hele skoleforløbet

Skolestarten: "Dyrehandlen"

Skolestarten: "Troidene i Syvskoven"

Mellemtrinnet: "Lastvogne"

Mellemtrinnet: "Spor gennem Australien"

9. – 10. klassetrin: "Brobygning til Handelskøbing"

I serien "Storylinehæfterne" er hidtil udkommet fem, der indeholder hver sit eksempel på et detaljeret beskrevet storylineforløb med megen hjælp til den lærer, der gerne vil undervise efter storylinemetoden.

Hæfterne er tæt knyttet til Storylinebogen bl.a. med gode undervisningseksempler.

Kroghs Forlag: www.kroghsforlag.dk

Uddannelse til Uddannelse

Løsbladesystem til kopiering. Pr. mappe - 622,50 kr.

1. – 3. klassetrin

4. – 7. klassetrin

8. – 10. klassetrin

Emnerne i 1. – 3. klasse:

- Familien
- Skolen
- Fritid og mit første arbejdsmiljø

Emnerne i 4. – 7. klasse:

- Månedens uddannelse – månedens job, arbejdsmiljø for begyndere.
- Undervisning i arbejdsløshed – hvorfor?
- Min første handlingsplan – hvad er en handlingsplan?

Emnerne i 8. – 10. klasse:

- Fremtidens arbejdsmarked
- Egen virksomhed
- Handleplaner

Arbejdet bygger på projektarbejdsformen.

Udskolingsforlaget: www.udskolingsforlaget.dk

Mayday Mayday - vi synker

Materialemappe - 498,75 kr.

7. – 10. klassetrin

Et kort undervisningsforløb, der er udformet som en case. Casen kan anvendes som øvelse før den individuelle samtale.

Udskolingsforlaget: www.udskolingsforlaget.dk

Uddannelsesbogen som portfolio

Idémappe til lærere + Cd-rom med kopiesider - 1181,25 kr.

6. – 10. klassetrin

En omfangsrig mappe, der kan være til hjælp for skolevejledere og klasselærere i arbejdet med uddannelsesbogen. Arbejdet tager udgangspunkt i portfoliomethoden. Mappen indeholder mange forslag til øvelser i forbindelse med arbejdet med uddannelsesbogen samt forslag til opgaver, der kan bruges i forskellig sammenhæng. Mappen indeholder ligeledes forslag til, hvordan arbejdet i klassen, med den enkelte elev og samarbejdet med forældrene kan tilrettelægges.

Forlaget Fogh og Løkke tlf. 7452 7624

Godt i Gang

Elevhæfte (48 sider) + lærervejledning (32 sider) - 12 kr. Findes fremover kun som netpublikation.

6. – 7. klassetrin

Materialet dækker samtlige emner i den vejledende læseplan i UEA-orientering for 6. – 7. klassetrin. Hæftet må dog ikke opfattes som fuldt dækkende. Lærervejledningen giver anvisninger på, hvordan man kan arbejde med bogen. Materialet findes også i en speciel udgave for svage læsere fra Kultur- og litteraturorientering for læsehandicappede (KLO) på www.klo.dk.

Rådet for Uddannelses- og Erhvervsvejledning (R.U.E.): www.r-u-e.dk.

Vi Undersøger

Bog (30 sider) + lærervejledning (42 sider) - 30 kr. Findes fremover kun som netpublikation.

8. klassetrin

Danner grundstammen i klasselærerens undervisning i UEA-orientering i 8. klasse. Bogen lægger op til projektarbejdsformen. Lærervejledningen giver anvisninger på, hvordan man kan arbejde med bogen. Materialet findes også i en speciel udgave for svage læsere fra Kultur- og litteraturorientering for læsehandicappede (KLO) på www.klo.dk.

Rådet for Uddannelses- og Erhvervsvejledning (R.U.E.): www.r-u-e.dk.

Min Vej

Bog (204 sider) + lærervejledning (42 sider) - 51,25 kr. Findes fremover kun som netpublikation.

9. – 10. klassetrin

Undervisningsmateriale om ungdomsuddannelserne. Materialet danner grundstammen i klasselærerens undervisning i UEA-orientering i 9. – 10. klasse. Lærervejledningen giver anvisninger på, hvordan undervisningen kan tilrettelægges. Materialet findes også i en speciel udgave for svage læsere fra Kultur- og litteraturorientering for læsehandicappede (KLO) på www.klo.dk.

Rådet for Uddannelses- og Erhvervsvejledning (R.U.E.): www.r-u-e.dk.

Uddannelsesbogen

Arbejdsbog. Findes som netpublikation.

6.–10. klassetrin

Uddannelsesbogen er en arbejdsbog til brug i UEA-orientering for folkeskolens 6.-10. klasse. I bogen kan eleverne sammen med deres forældre og med hjælp fra skolen arbejde med spørgsmål som:

- Hvad er jeg god til?
- Hvad kan jeg blive bedre til og hvordan?
- Fremtidsdrømme og forventninger

Det er meningen, at bogen skal følge eleven fra klasse til klasse, indtil han eller hun går ud af skolen. Arbejdet med uddannelsesbogen afsluttes med en uddannelsesplan. Undervisningsministeriet har på deres netsted (www.uvm.dk) et skema til uddannelsesplan for folkeskolen.

Rådet for Uddannelses- og Erhvervsvejledning (R.U.E.): www.r-u-e.dk.

Rejsebogen 2004

Bog (480 sider) - 220 kr.

9. – 10. klassetrin

Bogen oplyser om de muligheder, der er for studie, arbejde og ophold i udlandet af kortere eller længere varighed. Der oplyses om regler, økonomi, tidspunkter, støttemuligheder, organisationer, adresser m.v. i forbindelse med forskellige typer rejser fx udvekslingsrejser, sprogrejser, au pair, kibbutz, drueplukning og u-landsfrivillig.

Forlaget Nuna: www.rejsebogen.dk

Året i butikken

Webbaseret undervisningsmateriale - Gratis.

9. – 10. klassetrin

Et undervisningsmateriale, der bygger bro mellem skolebænken og detailhandlen. Det tværfaglige materiale består af 12 moduler, som dækker over det første år i butikken. I løbet af disse moduler skal eleverne tage stilling til en række spørgsmål, som ansatte i detailhandlen prøver kræfter med hver dag.

De tolv moduler er: Åbning af ny butik, profilering og markedsføring, ansættelse af personale og personalepolitik, lagerstyring og indkøb af varer, konfliktløsning, en konkurrent kommer til byen, lønforhandling, bonus og problemer med arbejdsplanen, brand, tilrettelæggelse af julehandlen, E-handel, julehandel, januarudsalg og 1 års jubilæum.

Uddannelsesfonden for Detailområdet:
www.aaret-i-butikken.dk

Dit livs direktør

Undervisningsmateriale. Lærervejledning - 184 kr.
Elevbog - 125 kr.

10. klassetrin

Et undervisningsmateriale til brug i 8.-10.klasse. Materialet hjælper klasselæreren og faglærerne med at håndtere det obligatoriske emne UEA i skolens fag og liv.

Alinea: www.alinea.dk

De unge løver

Gæsteundervisning.

7.–10. klassetrin

En ung gæstelærer (20-25 år) fra Dansk Handel og Service fortæller om job og karrieremuligheder inden for handel og kontor
Gå ind under punktet Rådgivning og find Tilbud til skole- og erhvervskontakt.

Dansk Handel og Service:www.dhs.dk

Ung på arbejdsmarkedet

Bog - 116,25 kr.

8.–10. klassetrin

Bogen omhandler rettigheder på arbejdsmarkedet, arbejdsmarkedets udvikling, arbejde og livsstil, uddannelse og job samt fremtidens arbejdsmarked.

Schultz Forlag: www.schultzboghandel.dk

Notater

Lov om gennem- sigtighed og åben- hed i uddannelserne m.v.

Lov nr. 414 af 06/06/2002
Loven trådte i kraft 1. juli 2003

Uddrag af loven

§ 1. Oplysninger om undervisning, uddannelse, skoler og uddannelsesinstitutioner skal efter bestemmelserne i denne lov være offentligt tilgængelige på internettet, så borgerne enkelt og hurtigt kan vurdere kvaliteten af undervisningen på de enkelte skoler og institutioner.

Stk. 2. Loven gælder for undervisning, der er reguleret ved lov eller i henhold til lov.

§ 2. En skole eller en uddannelsesinstitution, som giver undervisning, der er omfattet af loven, skal sikre, at følgende er oplyst på en lettilgængelig måde på skolens eller institutionens hjemmeside på internettet, jf. dog §3, stk.1:

- 1) Skolens eller institutionens aktuelle uddannelse, fagtilbud og læseplaner m.v.
- 2) Skolens eller institutionens aktuelle værdigrundlag og pædagogiske udgangspunkt
- 3) Skolens eller institutionens karaktergivning m.v. jf. stk. 2
- 4) Gennemførte aktuelle evalueringer af kvaliteten af en skoles eller institutions undervisning, bortset fra oplysninger om en enkelt lærers undervisning og evalueringer, hvor alene skolens ansatte har medvirket
- 5) Andet, som skolen eller institutionen finder væsentligt for belysning af kvaliteten af skolens undervisning.

Bekendtgørelse af lov om folkeskolen LBK870

Loven trådte i kraft 1. august 2003

Uddrag af loven

§ 10. Undervisningsministeren fastsætter regler om formålet med undervisningen og om centrale kundskabs- og færdighedsområder (slutmål) i fag og obligatoriske emner efter § 5-8 og § 9 stk. 1-6.

Undervisningsministeren fastsætter desuden regler om mål for bestemte klassetrin (trinmål) i de enkelte fag/emner, bortset fra de fag, der kan tilrettelægges over 1 eller 2 år.

Stk. 2. Slutmål og trinmål angiver fælles nationale mål for, hvad undervisningen skal lede frem mod, at eleverne har tilegnet sig af kundskaber og færdigheder i faget/emnet henholdsvis ved afslutningen af undervisningen og ved afslutningen af bestemte klassetrin.

Stk. 3. Undervisningsministeren udsender vejledende læseplaner, jf. § 40, stk. 3, med beskrivelse af indholdet i undervisningen. Undervisningsministeren udsender herudover vejledende materiale til at understøtte beskrivelserne, jf. § 40, stk. 3, for de enkelte fag, bortset fra de fag, der kan tilrettelægges over 1 år.

Se i øvrigt www.faellesmaal.uvm.dk